



ธมเกล้า

วันเด็กแห่งชาติ ๒๕๓๑

จ. 12815-15814

ค. 923.1

ด. 1072 5

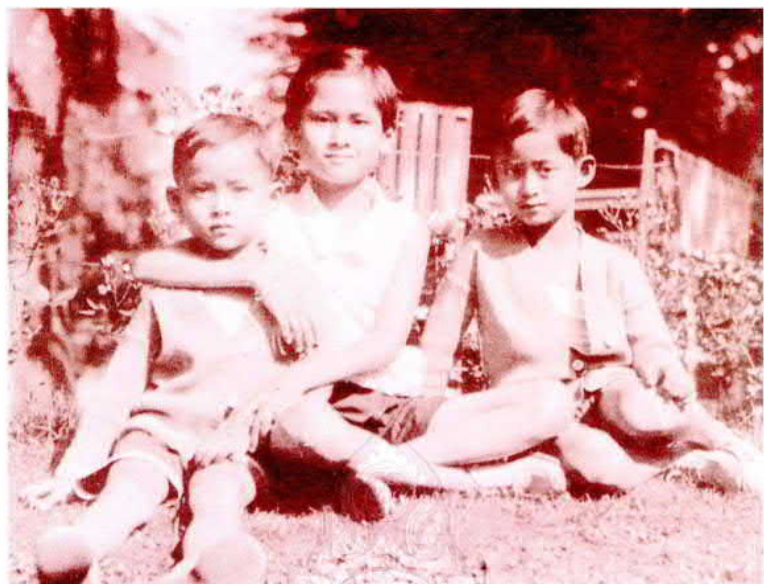
จากปก

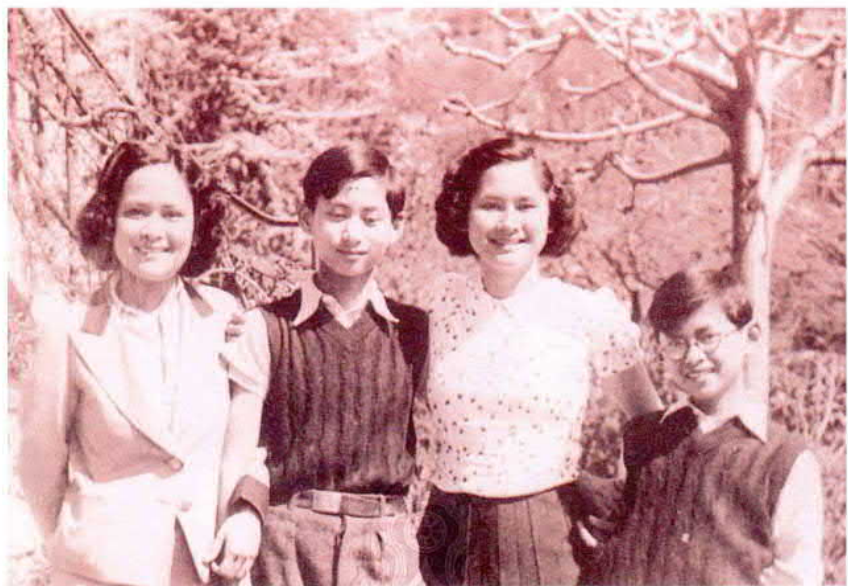
วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๔๖ นาฬิกา...
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ... เสด็จพระราชดำเนิน ไปประทับ
เหนือพระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้ร่มฉัตรประพาศมหาราชแตรพระพักตร์
สู่ทิศบูรพา ... ทรงรับพระสุพรรณบัฏ เเบญจราชกกุธภัณฑ์ขัตติยราช-
วราภรณ์ เครื่องขัตติยราชูปโภค และพระแสงราชศัสตราวุธ มาทรง
สวมและทรงวางไว้บนโต๊ะสองข้างพระที่นั่งภัทรบิฐ ...

ร่มเกล้า

วันเด็กแห่งชาติ ๒๕๓๑











ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดี
ทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้น
ในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์
และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๐





คติ

สำหรับวันเด็กแห่งชาติ

ประจำปี ๒๕๓๑

เด็ก ลูกหลาน ของเรา เผ่าอบรม
ไทย คงไทย ได้รอด ตลอดมา
ไฟ บำรุง ลูกหลาน ชาญฉลาด
ดี ทั้งหญิง ชายแข็ง ศิวิไล

เป็น เช่นนี้ เพราะมี ผู้ใหญ่นำ
ศรี สวัสดิ์ จึงพัฒน์ อยู่อัตรา
แก่ ตนและ ลูกหลาน วานเครือ
ชาติ จึงรุ่ง เรืองไกล ไทยอาทร

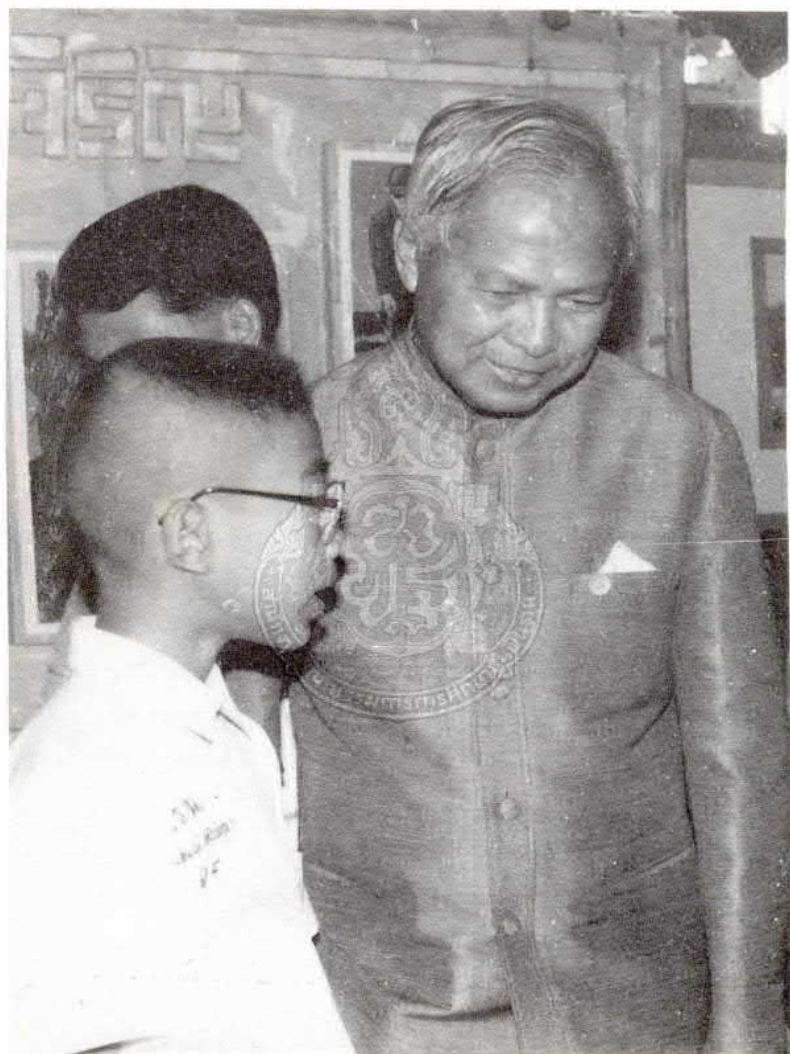
คอยชุ่ม บ่มนิสัย ใครศึกษา
เพราะไทยกล้า สามัคคี ดีต่อไทย
ให้สามารถ รู้รอบ ผิดชอบได้
จึงดำรง คงไทย ตลอดมา
ต่างมุ่งบำ เพ็ญตัว กันทั่วหน้า
ภายใต้ร่ม พุทธศาสนา สถาพร
ต่างโอบเอื้อ ผาสุก สโมสร
อบรมลูก หลานสอน ให้รักไทย.

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

กรุงเทพมหานคร





คำขวัญ
ของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๑

นิยมไทย มีวินัย ใช้ประหยัด ใจสัตย์ซื่อ ถือคุณธรรม

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี



คำขวัญวันเด็ก
ประจำปี ๒๕๓๑

เยาวชนมีวินัย
ประเทศไทยพัฒนา

(นายมารุต บุนนาค)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ



คำขวัญวันเด็ก

ประจำปี ๒๕๓๑

ของ

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย น้ำใจนักกีฬา เชื้อเพลิงบิดามารดา
กล้าแสดงออก” คือคุณสมบัติของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์

(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ



คำขวัญ
เนื่องในวันเด็ก ประจำปี ๒๕๓๑

เมื่อวัยเด็กต้องฝึกเพียรเรียนรู้
พ่อแม่ครูเป็นผู้ให้การศึกษา
กอปรวิชาจริยธรรมนำปัญญา
มีคุณค่าต่อสังคมและชาติไทย

พลเอก 

(มานะ รัตนโกเศศ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ



คำขวัญ
เนื่องในวันเด็ก ประจำปี ๒๕๓๑

รู้เหตุ รู้ผล นำตนก้าวหน้า

(นายบรรจง ชูสกุลชาติ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

วันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๑ อยู่ในระหว่างวันงานพระราชพิธีสำคัญยิ่งของประชาชนชาวไทย ๒ งาน คือ งานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ซึ่งรัฐบาลและประชาชนชาวไทยได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งพระราชอาณาเขตอย่างมโหฬารยิ่ง งานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปีนี้จึงจัดขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยทั้งหลายได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งรัฐบาลและประชาชนชาวไทยทั้งมวลได้ร่วมกันถวายพระราชสมัญญาว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช” โดยเฉพาะหนังสือวันเด็กฉบับนี้ คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือวันเด็กประจำปี ๒๕๓๑ ได้พิจารณาตั้งชื่อว่า “ร่มเกล้า” เพราะได้อัญเชิญพระราชนิพนธ์ รวบรวมและเรียบเรียงเรื่องเกี่ยวกับ พระราชดำริ พระราชปณิธาน และพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาตีพิมพ์ไว้ในส่วนใหญ่ และกำหนดให้เป็นกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ในวโรกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ด้วย จึงได้เชิญตารางงานพระราชพิธีดังกล่าว เป็นปกในของหนังสือวันเด็กนี้

คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือวันเด็กฯ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราโชวาทและพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระราชนิพนธ์เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่

สวิตเซอร์แลนด์” กับภาพพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจบางเรื่องลงตีพิมพ์ เป็นสิริมงคลแก่หนังสือวันเด็กเล่มนี้ รู้สึกซาบซึ้งในพระเมตตาแห่งสมเด็จพระสังฆราชที่ได้ประทานพระคติพจน์ลงตีพิมพ์เช่นทุกปีมา กับขอขอบพระคุณฯ พณฯ นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง ๒ ท่าน และท่านปลัดกระทรวงที่กรุณาให้คำขวัญลงตีพิมพ์เพื่อเด็กและเยาวชนทั้งหลายได้ทราบและยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมั่นคง

ในส่วนเรื่องอื่นๆ ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชดำริ พระราชปณิธาน และพระราชกรณียกิจ ได้แก่ เรื่องพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก พระมหากษัตริย์คุณยิ่งสัน เื่อนตามโครงการพระราชดำริ ฯ สาธารณกรมไทย สำหรับเยาวชน ฯ โรงเรียนในร่มเกล้า หุ่นยนต์ของคุณตา ปณิธานของหนูแหวน เรานี้โชคดี ซึ่งนำลงตีพิมพ์เพื่อสร้างสรรค์สำนึกในพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเรื่องเพื่อความรู้และบันเทิงสำหรับเด็กในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ อีกหลายเรื่อง คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือวันเด็ก ฯ ขอขอบคุณท่านผู้เรียบเรียง ประพันธ์ และเขียนภาพประกอบไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ๒๕๓๑ อันเป็นช่วงระยะเวลาที่รัฐบาล และประชาชนชาวไทยจัดงานเฉลิมพระเกียรติ ฯ ในวโรกาสพระราชพิธี รัชมังคลาภิเษกนี้ ขอส่งความปรารถนาดีมายังเด็กและเยาวชนทั้งหลาย และท่านผู้อ่านหนังสือนี้โดยทั่วกัน



(นายชาเลื่อง วุฒิจันทร์)

ประธานอนุกรรมการจัดพิมพ์และจำหน่าย

หนังสือวันเด็ก ประจำปี ๒๕๓๑

สารบัญ

หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ๒๕๓๑ รุ่มเกล้า

	หน้า
● เมื่อข้าพเจ้าจากสยาม มาสู่สวีทเซอร์แลนด์ พระราชนิพนธ์	๑๔
● พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก คุณหญิงศรีนาถ สุริยะ	๒๘
● พระมหากษัตริย์คุณยิ่งล้าน ... รสา วงศ์ยังอยู่	๓๔
● เชื้อนตามโครงการพระราชดำริ มนัสวี พิชัยพันธ์	๔๒
● หุ่นยนต์ของคุณตา สลวย โรจนสโรช	๕๑
● โรงเรียนในรุ่มเกล้า กานต์มณี ศักดิ์เจริญ	๕๖
● นิทานประกอบภาพ รัชนี้ ศรีไพรวรรณ	๖๓

		หน้า
● โคลง กลอน	 ฐะปะนีย์ นาครทรรพ	๖๖
● สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน	 แม้นมาส ชวลิต	๖๙
● "จะจำวันนี้ชั่วชีวิต"	 ดอกอ้อ ล้อลม	๗๔
● อ้อมล่ายาย	 สุกักดี อนุกุล	๘๘
● เทพประทาน	 ส. ศุภตภา (เล่า)	๙๒
● ภาพกิจกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๐		๙๗

พระราชนิพนธ์

เรื่อง

“เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่ สวิตเซอร์แลนด์”

“วงวรรณคดี” ได้ขอร้องให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ถนัดมาลงในหนังสือนี้มานานมาแล้ว อันที่จริงข้าพเจ้าก็ไม่ใช่นักประพันธ์ เมื่ออยู่โรงเรียน เรียงความและแต่งเรื่องก็ทำไม่ได้ติดนัก อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็ปรารถนาที่จะสนองความต้องการของ “วงวรรณคดี” อยู่บ้าง และเนื่องด้วยไม่สามารถที่จะเขียนเรื่องที่ข้าพเจ้ารู้บ้าง เช่น ดนตรี ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือกฎหมาย ฯลฯ ได้ เพราะไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ดีพอ ฉะนั้นจึงตกลงใจส่งบันทึกประจำวันที่เคยเขียนไว้ก่อน และระหว่างวันเดินทางจากสยามสู่สวิตเซอร์แลนด์มาให้ และในโอกาสนี้จึงขอขอบใจเป็นการส่วนตัวต่อทุก ๆ คนที่มาถวายความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชของข้าพเจ้า ณ พระมหาปราสาทตลอดจนความปรารถนาดีที่มีต่อตัวข้าพเจ้าเอง กับขอขอบใจเหล่าทหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติกรด้วยความจงรักภักดีต่อเราทั้งสองด้วย

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ อีกสามวันเท่านั้นเราก็จะต้องจากไปแล้ว ฉะนั้นจึงตั้งใจจะไปนมัสการพระพุทธชินสีห์ที่วัดบวรนิเวศน์วิหาร รวมทั้งสมเด็จพระสังฆราชด้วย

เมื่อไปถึงวัดบวรนิเวศน์วิหารตอนบ่ายวันนี้ มีประชาชนผู้รู้เข้าพเจ้าจะมา มายืนรอลูกข้างแต่ไม่สู้มากนัก เข้าไปในพระอุโบสถจุดเทียนนมัสการ ฯลฯ....แล้ว ได้มีโอกาสทูลปฏิสนธากับสมเด็จพระสังฆราช ทรงนำพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์สูงให้มารู้จัก โดยปกติได้เคยเห็นหน้าท่านเหล่านั้นมาจนชินแล้ว ทรงนำขึ้นไปนมัสการพระสุปฏิปันนั้นมีพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งประดิษฐานอยู่ ชื่อพระไพรีพินาศ พระองค์นี้ เคยทรงเล่าประวัติให้ฟังมาก่อนหน้านี้แล้วหลายวันหลังจากนั้นก็นมัสการลา

ตอนนี้มีราษฎรชุมนุมกันหนาตาขึ้น ต่างก็ยึดเยียดเบียดเสียดกันจนรู้สึกเกรงไปว่ารถที่นั่งมาจะทับเอาใครเข้าข้าง ช่างเคราะห์ดีแท้ ๆ ที่ไม่มีอันตรายอันใดเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่มาขึ้นเลย ในหมู่ประชาชนที่มาอรบกันอยู่วันนี้ จำได้ว่า มีบางคนเคยเห็นที่พระมหาปราสาทเป็นประจามีได้ขาด ไม่รู้วาทะเวลามาจากไหน จึงไปที่พระมหาปราสาทได้เสมอเกือบทุกวันอังคาร พุธสัปดาห์และวันอาทิตย์ พวกนี้ก็มาที่วัดนี้ด้วยเหมือนกัน

วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ - เก็บของลงหีบและเตรียมตัว....

วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ - เราจะต้องจากไปในวันพรุ่งนี้แล้ว ! อะไร ๆ ก็จัดเสร็จหมด หมายถึงกำหนดการก็มีอยู่พร้อม.... บ่ายวันนี้เราไปถวายบังคมลาพระบรมอัฐิของพระบรมราชูปถัมภ์ของเรา ทั้งสมเด็จพระมหากษัตริย์ และสมเด็จพระบรมราชินีในรัชกาลก่อน ๆ แล้วก็ไปถวายบังคมลาพระบรมศพ เราต้องทูลลาให้เสร็จในวันนี้ และไม่ใช่พรุ่งนี้ตามที่ได้กะไว้แต่เดิม เพื่อจะรีบไม่ให้ชักช้า เพราะพรุ่งนี้จะได้มีเวลาเล่นรถช้า ๆ ให้ราษฎรเห็นหน้ากันโดยทั่วถึง

เมื่อออกจากพระที่นั่งไพศาลทักษิณมายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ผู้คนอะไรช่างมากมายเช่นนั้น ! - เมื่อวานนี้เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาถามว่า จะอนุญาตให้ประชาชนเข้ามาหรือไม่ในเวลาที่ไปถวายบังคมพระบรมศพ ตอบเขาว่า “ให้เข้ามาซิ” เพราะเหตุว่า วันอาทิตย์เป็นวันสำหรับประชาชน เป็นวันของเขา จะไปห้ามเสียอะไรได้ และยิ่งกว่านั้นยังเป็นวันสุดท้ายก่อนที่เราจะจากบ้านเมืองไปด้วย ข้าพเจ้าก็อยากจะแลเห็นราษฎร เพราะกว่าจะได้กลับมาเห็นเช่นนี้ก็คงอีกนานมาก..... วันนี้พวกทหารรักษาการณ์กันอย่างเต็มที่ เพื่อกันทางไว้ให้รถเล่นได้สะดวก ไม่เหมือนอย่างเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ที่มากันคน ช้าเกินไป....

วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว..... พอถึงเวลาก็ลงจากรถพระที่นั่งพร้อมกับแม่ ลาเจ้านาย

ฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่างนั้น แล้วก็ไปยังวัดพระแก้ว เพื่อนมัสการลา พระแก้วมรกตและพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านายฝ่ายหน้า ลาข้าราชการ ทั้งไทยและฝรั่งแล้วก็ไปขึ้นรถยนต์ พอรถแล่นออกไปได้ไม่ถึง ๒๐๐ เมตร มีหญิงคนหนึ่งเข้ามาหยุดรถแล้วส่งกระป๋องให้เราคนละใบ ราชวงศ์จักรีไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรอยู่ในนั้น บางทีจะเป็นลูกกระเบิด ! เมื่อมาเปิดดูภายหลังปรากฏว่าเป็นทอฟฟี่ที่อร่อยมาก ตามถนนผู้คน ช่างมากมายเสียจริง ๆ ที่ถนนราชดำเนินกลาง ราษฎรเข้ามาใกล้ จนชิดรถที่เรา นั่ง กลัวเหลือเกินว่าล้อรถของเราจะไปทับแข้งทับขา ใครเข้าข้าง รถแล่นผ่าฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตร รถแล่นเร็วขึ้นได้บ้าง ตามทางที่ผ่านมาได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมา ดัง ๆ ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้า ประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้ แต่รวิ้งเร็วและเลยไปไกลเสียแล้ว

เมื่อมาถึงดอนเมือง เห็นนิสิตมหาวิทยาลัยผู้จงใจมาเพื่อส่งเรา ให้ถึงที่ ได้รับของที่ระลึกเป็นรูปเครื่องหมายของมหาวิทยาลัย ๑๑.๔๕ นาฬิกาแล้ว มีเวลาเหลืออีกเล็กน้อยสำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว ที่สโมสรนายทหาร ต่อจากนั้นไปขึ้นเครื่องบิน เดินผ่าฝูงคนซึ่งเฝ้าดู เราจนวาระสุดท้าย

เมื่อขึ้นมายู่บนเครื่องบินแล้วก็ยังมองเห็นเหล่าราษฎร ได้ยิน เสียงไชโยโห่ร้องอวยชัยให้พร แต่เมื่อคนประจำเครื่องบินเริ่มเดินเครื่อง

ที่ละเครื่อง ๆ เสียงเครื่องยนต์ดังสนั่นหวั่นไหวกลบเสียงโห่ร้อง
ก้องกังวาลของประชาชนที่ตั้งอยู่หมด พอถึง ๑๒ นาฬิกา เราก็ออก
เดินทาง มาบิวนอนอยู่เหนือพระนครสามรอบ ยังมองเห็นประชาชน
แหงนดูเครื่องบินทั่วถนนทุกสายในพระนคร

บ่ายหน้าไปทางทิศตะวันตกมุ่งตรงไปยังเกาะลังกา (ซีลอน)
เสียงเครื่องบินดังสนั่นหวนกู่ หากผู้ใดอยากจะพูดก็ต้องตะโกน
ออกมาให้สุดเสียง ดังนั้นจึงไม่มีใครพูดเลย ทางที่ดีที่สุดที่พึงทำคือ
หลับตาเสียแล้วนั่งคิด... แปลกดีเหมือนกันที่ใจหวนไปคิดว่า เพียง
ชั่วโงมเดียวที่ผ่านมาเมื่อตะกี้เอง เรายังห้อมล้อมไปด้วยประชาชน
ชาวไทย แต่เดี๋ยวนี้เล่า เรากำลังเหาะอยู่เหนือท้องทะเลอันกว้างใหญ่
ไพศาล แม้จะมีเสียงเครื่องยนต์ ก็ดูเป็นเหมือนเงียบและนิ่งอยู่กับที่
เพราะเสียงทุก ๆ เสียงจากสิ่งที่มีชีวิตได้จางหายไปหมดแล้ว และกำลัง
ชินกับเสียงครางกระหึ่มของเครื่องยนต์นั้น หวนกลับไปนึกดูเมื่อ
๙ เดือนที่แล้วมา เรากำลังบินไปในทิศทางตรงกันข้าม เพื่อจะ
เยี่ยมเยียนประเทศหนึ่ง เยี่ยมอาณาประชาราษฎร์ที่เราต้องพลัดพรากจากมา
ถึง ๗ ปีเต็ม ๆ โดยที่เราเกือบไม่รู้เรื่องและข่าวคราวของบ้านเมือง
และประชาชนของเราเลยแม้แต่น้อย..... เดียวนี้เรากำลังบินจาก
ประเทศนั้น จากประชาชนพลเมืองเหล่านั้นไปแล้ว การจากครั้งนี้มิได้
เพียงแค่จากมาอย่างเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าได้จากเรื่องที่ล่วงแล้วมาด้วย...
สัจจิตเข้ามาขัดจังหวะเสีย ทำให้ความคิดที่กำลังเพลิดเพลिनจางไปเสีย

จากสมอง เขานำอาหารกลางวันที่มีรสกลมกล่อมเข้ามาให้ การเดินทางในระยะต่อมาช่างเปล่าเปลี่ยวเสียจริง ๆ สิ่งที่มีมองเห็นในเบื้องหน้าไม่มีอะไรเสียเลย นอกจากท้องทะเลเขียวครามอันแสนลึก นาน ๆ จะแลเห็นเกาะบ้างเป็นครั้งคราว

เรามาถึงเมืองเนแกมโบ (Negambo) ไกล ๆ กับโคลัมโบ เมืองหลวงของเกาะลังกา ภายหลังจากที่ได้บินมาเป็นเวลานานถึง ๘ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที เดียวนี้ ๑๘.๔๕ นาฬิกาตามเวลาของเกาะลังกาแล้ว เมื่อเทียบกับเวลาที่กรุงเทพฯ ที่นี้ช้ากว่า ๑ ชั่วโมงกับ ๓๐ นาที พอดี

ข้าหลวงประจำเกาะลังกา คือ เซอร์ยอห์น เฮาเวิร์ด (Sir John Howard) ได้เดินทางจากโคลัมโบมาเพื่อต้อนรับเรา ข้าพเจ้าขึ้นนั่งรถยนต์มีท่านข้าหลวงตามมาด้วย ส่วนแม่นั้นไปกับภรรยาของเขา ระยะทางจากสนามบินไปยังจวนข้าหลวงในเมืองโคลัมโบ ต้องนั่งรถไปราว ๓๐ นาที อันเป็นระยะที่กำลังสบายและมีโอกาสได้ชมภูมิประเทศตามถนน ตามที่เห็นมาด้วยตาและตามคำบอกเล่าของเซอร์ยอห์น เฮาเวิร์ด รู้สึกว่าเกาะลังกานี้ช่างละม้ายคล้ายคลึงกับเมืองไทยเราเสียจริง ๆ เป็นเมืองที่อุดมดี แลดูก็งามตาประชาชนก็สุภาพและมีนิสัยดีเหตุที่ทำให้เหมือนมากนี้ข้อสำคัญอยู่ที่นับถือศาสนาาร่วมกันกับไทยเรา

พอมาถึงจวนข้าหลวง ก็ตรงเข้าห้องพัก เป็นห้องกว้างและสบาย ที่นี้ไม่ค่อยร้อนเหมือนเมืองไทย ทั้งไม่มียุงด้วย ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีมุ้ง เราได้พักผ่อนชั่วครู่ภายหลังที่ได้เดินทางมาอย่างเหน็ดเหนื่อย หุ้ยง้ออยู่เพราะเสียงเครื่องบิน กินข้าวมื้อเย็นกับข้าหลวง และรู้สึกดีใจเหลือเกินที่ได้หลับนอนตามสบาย เพราะรุ่งเช้าพรุ่งนี้จะต้องบินต่อไปยังเมืองการาจี

วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ - เวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ก่อนที่จะออกเดินทาง เราไปที่วัดในพระพุทธศาสนาแห่งหนึ่งในเมือง เข้าไปในโบสถ์แล้วจุดเทียน (เทียนไขเราตี ๆ นี่เอง) เอาดอกไม้ที่ข้าหลวงจัดมาให้บูชาพระ สมภารเจ้าวัดนี้ เป็นคน ๆ เดียวกันกับที่ได้เคยต้อนรับเราเมื่อคราวมาเที่ยวที่แล้ว ที่วัดนี้เอง เมื่อ ๘ ปีมาแล้ว พี่ชายของข้าพเจ้าได้มาปลูกต้นจันทน์.... บนแท่นที่บูชายังมีรูปถ่ายเป็นรูปพี่ที่เคยมาด้วยกัน กำลังตั้งท่าปลูกอยู่ที่เดียว สมภารได้นำเราไปยังต้นจันทน์ต้นนั้น คาดว่าจะใหญ่โต แต่ดูไม่เจริญงอกงามเสียเลย สูงยังไม่เกินสองฟุต

เมื่อออกมาจากวัด มีประชาชนกลุ่มหนึ่งมาคอยเฝ้า บางคนยกมือขึ้นไหว้อย่างไทย ๆ เรา บางคนตบมือ บางคนตะโกนออกมาด้วยความพอกพองใจ มาถึงสนามบินเวลาประมาณ ๙.๐๐ นาฬิกา เราลาข้าหลวงและภริยาผู้มีอิทธิพลสุภาพอ่อนโยน และให้ความเอื้อเฟื้อต่อเราเป็นอย่างดี แล้วขึ้นเครื่องบินจากมา

การเดินทางเป็นไปอย่างปกติ สจ๊วตนำอาหารมาให้เรากินตามเวลามิได้ขาด บางทีก็ได้รับรายงานจากนักบิน แสดงด้วยแผนที่ให้เห็นว่า เดี๋ยวนี้เราอยู่ตรงไหน บางทีก็รายงานอากาศที่เราจะต้องประสบในเบื้องหน้า ตลอดจนความเร็ว และระยะสูงของเครื่องบิน ฯลฯ เป็นการเดินทางที่สะดวกและสบายดี.....

ในตอนจวนจะถึง อากาศไม่สู้ดีเหมือนที่แล้่วมา เพราะมรสุมกำลังตั้งเค้า แต่เรากำลังจะถึงการจอดอยู่แล้ว เพราะเครื่องบินบินเร็ว ทำเวลาได้ดีมาก เมื่อบินอยู่เหนือเมือง มองดูรอบ ๆ ลักษณะเป็นทะเลทรายเรตตี ๆ นี่เอง ช่างไม่มีชีวิตจิตใจเสียเลย ที่ตั้งเป็นเมืองขึ้นได้ ก็เพราะเป็นท่าเรือใหญ่ อยู่ในทำเลที่เหมาะสม เครื่องบินลงถึงพื้นดินเมื่อเวลา ๑๗ นาฬิกา บินมาได้ ๘ ชั่วโมง มีพวกข้าราชการมาคอยรับอยู่ ขึ้นรถตรงไปศาลาว่าการของรัฐบาลเป็นแขกของข้าหลวง เช่นเดียวกับที่เกาะลังกา

พรุ่งนี้เราจะต้องบินเป็นระยะทางไกล ฉะนั้นจึงอยากจะนอน แต่หัวค่ำสักหน่อย แต่ว่าต้องกินข้าวกับข้าหลวงและคณะ จำต้องสนทนาปราศรัยถึงเรื่องที่ไม่มีความเหมือนที่พวกฝรั่งนิยมกัน กว่าจะได้พักผ่อนหลับนอนก็เกือบสองยาม เราเพลียมาก รู้สึกว่าหลับได้อย่างง่ายดาย

วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ จากศาลาว่าการรัฐบาลไปสนามบิน รถวิ่ง ๒๐ นาที ผ่านเข้าไปในย่านการค้าในเมือง มีข้อที่

น่าสนใจและฟังสังเกตอยู่บ้างคือ - พบคนนอนหลับอย่างสบายอยู่ข้างทางและตามประตู พวกที่ตื่นลุกขึ้นล้างหน้าที่ท่อน้ำใกล้ ๆ กับที่นอน และเขากันอย่างนี้ ในบริเวณที่มีตึกตามแบบสมัยใหม่ในย่านการค้าเช่นนั้น !

ประชาชนพลเมืองเหล่านี้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ชาดวัน สีของเสื้อผ้านั้นขาวหรือก็คงต้องเป็นสีขาวมาก่อน ที่มาแลเห็นเป็นสีเทาไปมากกว่าสีขาวนั้น ก็เพราะระคนปนไปกับฝุ่น นอกจากนี้ยังได้เห็นวัคคัต์สีทึบ เดินท่องเที่ยวหาอาหารอยู่ตามท้องถนนหลวง จะไปไหนมาไหนไม่มีใครกล้าจะขับไล่ ไม่ว่าจะเป็นเกิดหิวขึ้นมาเมื่อไร พบร้านขายผัก ก็เดินเข้าไปเลือกกินได้ตามใจชอบ ส่วนเจ้าของร้านนั้น เมื่อวัวเข้าไปก็ถือว่าเป็นมงคล....

ถึงสนามบินเวลา ๘.๓๐ นาฬิกาและออกบินในทันทีที่มาถึงเครื่องบินบ่ายหัวตรงไปสู่ท้องทะเลด้วยอัตราความเร็ว ๓๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ท้องฟ้าแจ่มกระจ่าง จนสามารถมองเห็นเรือหาปลาเล็ก ๆ ในท้องทะเลได้ถนัด ทั้ง ๆ ที่บินอยู่สูงถึง ๒,๕๐๐ เมตร ข้าพเจ้าชอบเดินไปที่ ๆ นักบินขับบอย ๆ และนั่งลงข้าง ๆ ตรงที่นั่งของนักบินสำรอง ช่างมีเครื่องบังคับหลายอย่างเสียจริง ๆ บังคับปีก บังคับใบพัด เครื่องยนต์ ถังน้ำมัน และอื่น ๆ อีกมาก ในตอนต้น ๆ ออกจะงง ๆ แต่นักบินเป็นคนที่สุภาพมาก ได้พยายามชี้แจงให้เข้าใจถึงเครื่องทุก ๆ ส่วนที่มีอยู่

ที่ข้อมือนักบิน สังเกตเห็นว่าผุคนาฬิกาไว้ถึงสองเรือน เรือนหนึ่ง ๖ นาฬิกา อีกเรือนหนึ่ง ๔ นาฬิกา แต่ของเราเองเป็น ๙.๓๐ นาฬิกา เขาอธิบายให้เข้าใจว่า ๔ นาฬิกานั้นเป็นเวลาที่ยกรีนิช (Greenich) ๖ นาฬิกานั้นเป็นเวลาที่ยกรังโคร์ที่เรากำลังจะไป และ ๙.๓๐ นาฬิกานั้นเป็นเวลาที่ยการาจี เราจะไปโคโรจิงเลื่อนเข็มถอยหลังกลับไป สามชั่วโมงครึ่ง

ราว ๆ เทียงเรบินอยู่เหนือทะเลทรายอาหรับ มีหลุมอากาศหลายแห่ง ฝรั่งเรียกว่า “bumps” เป็นลมสูงขึ้น เกิดจากความร้อนของทรายจากเบื้องล่างที่ถูกพระอาทิตย์แผดเผา หลุมอากาศเหล่านี้มีอยู่ตลอดทางกระทั่งผ่านพ้นเขตต์ของทะเลทรายนั้นไป คือราว ๑๔.๓๐ นาฬิกา การผ่านหลุมอากาศวับ ๆ หวำ ๆ เช่นนี้ไม่มีความสบายเลย และความไม่สบายใจนี้ทวีขึ้นเมื่อพวกประจำเครื่องบินเล่าให้ฟังว่า หากเราจำต้องร่อนลงยังท้องทะเลทรายนี้แล้ว ออกจะนำวิตกอยู่มาก ที่ชาวพื้นเมืองเบื้องล่างนี้ มีค้อยจะเป็นมิตรที่ดีของคนแปลกหน้านัก

ล่องไปอีกชั่วโมงหนึ่งก็ผ่านคลองสุเอซ กำลังมีเรือแล่นเข้าคลอง มีเรือรบขนาดหนักลำหนึ่งจอดอยู่ที่นั่น ขนาดของเรือลำนี้เห็นจะหนักกว่าเรือศรีอยุธยา ประมาณ ๑๕ เท่า แม้กระนั้นมองดูข้างเล็กเสียเหลือเกินเมื่อเทียบกับความกว้างใหญ่ไพศาลของท้องทะเล และความเว้งว่างของทะเลทรายอันมหิmann

เรามาสานามบินอัลมาซ่า (Almaza) ใกล้ ๆ กับกรุงไคโร หลังจากที่เราการบินมาแล้วเป็นเวลา ๑๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที เราเหนื่อยเหนื่อยเพราะถูกรบกวนด้วยเสียงสนั่นหวั่นไหวของเครื่องบินด้วยหลุมอากาศ และด้วยความสั่นสะเทือนของเครื่องยนต์ ทำเอาเราง่วงไปหมด.....

เราไปพักอยู่ ณ โรงแรมที่ดีแห่งหนึ่ง และได้พักผ่อนอย่างสุขสำราญ ในตอนเย็นสมุหพระราชมณเฑียรของพระเจ้าฟารุคได้เชิญพระราชปราชัยของพระองค์มา ข้าพเจ้าก็ได้สนองพระราชอัธยาศัยไปตามสมควร นอกประตูของห้องเรา มีตำรวจอียิปต์ยืนยามอยู่ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลอียิปต์ได้จัดไว้เพื่อความปลอดภัยของเรา

กรุงไคโรเป็นเมืองใหญ่ที่เต็มไปด้วยตึกสมัยใหม่ แต่เบื้องหลังของตึกเหล่านี้ มีบ้านกระเจงก่องอ้งอยู่เป็นอันมาก บ้านเหล่านี้เป็นที่อยู่ของคนจน เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ อีกตามถนนรถรางก็เต็มไปด้วยผู้คนเบียดเสียดเหยียดยัดห้อยโหนกันจนไม่มีที่ว่างและล้วนแต่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าปะไม่มีชั้นดี เป็นผู้ชายทั้งนั้นเกือบไม่มีผู้หญิงปะปนอยู่ด้วยเลย คล้าย ๆ กับการจราจรที่มาก ผู้คนหลับอย่างแสนสบายตามสนามหญ้าข้างถนน รถยนต์มีมาก แต่เป็นรถรับจ้างที่ขับกันอย่างเร็วปรือโดยมาก

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ - คืนนี้สบายดีแท้ ถ้าไม่คำนึงถึงเสียงที่มาจากโรงหนังใกล้ ๆ ที่พัก กินอาหารเช้าแล้วก็ออกเดินทางไปสนามบินด้วยรถยนต์ สมุหพระราชมณเฑียรของพระเจ้าฟารุค

มาส่งและเชิญพระพรให้เดินทางโดยสวัสดิ์ของพระองค์มาประทาน.....
ข้าพเจ้าตอบขอบพระราษลฤทัยและขอให้นำความไปทูลขอให้ทรงพระ
เจริญสุข กับขออำนวยพรให้ประชาชนพลเมืองของพระองค์มีความสุข
สำราญด้วย

รอบ ๆ เครื่องบินมีตำรวจอียิปต์รักษาการณ์อยู่อย่างกวดขัน
ยิ่งนัก เวลา ๘.๑๕ นาฬิกา เริ่มออกเดินทาง ต่อมาอีก ๔๐ นาที
ก็ผ่านเมืองอาเล็กซานเดรีย เมืองที่ใหญ่ที่สุดของอียิปต์ วันนี้ต้องบิน
ถึง ๙ ชั่วโมง กับ ๕๐ นาที จะถึงกรุงเจนีวราว ๆ ๑๗.๐๕ นาฬิกา

ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย เมื่อสามวันที่แล้วมา เรายังอยู่เมืองไทย
และวันนี้เราจะถึงสวิตเซอร์แลนด์แล้ว ระยะทางตั้ง ๑๐,๐๐๐ กิโลเมตร
กว่า...เวลากว่า ๑๕.๐๐ นาฬิกา เราต้องบินฝ่ากระแสลมอันแรง
ทำให้เครื่องบินต้องช้าลง และช้าไปกว่ากำหนด ๑๕ นาที เมื่อเวลา
๑๖ นาฬิกา ช้ามากขึ้นอีกเป็น ๔๕ นาที เรากำลังบินอยู่เหนือทะเล
เมดิเตอร์เรเนียน บางเวลาก็แลเห็นเกาะต่าง ๆ เกาะใหญ่ที่สุดคือ
เกาะซาร์ดิเนียและคอร์ซิกา กว่าจะแลเห็นฝั่งก็ ๑๖.๔๐ นาฬิกา
เป็นชายฝั่งของฝรั่งเศส อีกชั่วโมงเดียวเท่านั้นเราจะถึงสวิตเซอร์แลนด์
แล้ว...จากขอบฟ้าสลัว ๆ ที่ดับบังด้วยเมฆหมอกแลเห็นเมือง ๆ หนึ่ง
อยู่ริมทะเลสาบใหญ่ เรากำลังมุ่งหน้าไปสู่เมือง ๆ นั้น คือ เมืองเจนีวา
อันเป็นที่หมายปลายทางที่เรามาด้วยเครื่องบิน และเราจะต้องจาก
พวกประจำเรือไป คนประจำเครื่องบินเหล่านี้เป็นคนที่ดีต่อเรามาก
ได้ให้เครื่องถมเป็นที่ระลึก บินอยู่รอบเมืองรอบหนึ่งแล้วก็ร่อนลงสู่



พื้นดินเมื่อเวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา

อธิบดีกรมพิธีการแห่งรัฐบาลสวิสได้มารับรองในนามของรัฐบาล และแนะนำให้รู้จักกับบรรดาข้าราชการที่มารับ นักเรียนไทย อัครราชทูตไทย และข้าราชการไทยก็พากันมารับด้วย รัฐบาลสวิสจัดรถยนต์ไว้ส่งเราถึงเมืองโลซานซึ่งอยู่ห่างจากเจนีวาไปราว ๖๐ กิโลเมตร

อธิบดีกรมพิธีการและอัครราชทูตไทยนั่งรถไปกับข้าพเจ้าด้วย อธิบดีกรมพิธีการได้เล่าให้ฟังว่า รัฐบาลสวิสมีความยินดีนักที่ข้าพเจ้าเลือกมาอยู่และมาศึกษาที่สวิทเซอร์แลนด์นี้ บอกเขาว่าชอบประเทศนี้มาก เขาได้ชักชวนให้ชมสถานที่ต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยคิดว่า ข้าพเจ้าไม่รู้จัก และรู้สึกประหลาดใจมากเมื่อได้ทราบว่าข้าพเจ้ารู้จักสถานที่เหล่านี้แล้วเป็นอย่างดีเพราะอยู่ที่นั่นมาถึง ๑๔ ปีเศษแล้ว เขารับสารภาพว่าเขาเพิ่งเข้ามารับหน้าที่ใหม่ และเพิ่งมาจากอเมริกาได้ แล้วเราก็คุยกันถึงเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ได้ทราบต่อมาว่า เขาเป็นคนชอบศึกษาเรื่องราวของเราชาวตะวันออกและพระพุทธศาสนาด้วย

พอถึง “วิลลาวัฒนา” เขาก็ลากลับ อำนวยพรให้เรามีความสุข ความเจริญ ข้าพเจ้าจึงขอให้เขานำคำขอใจของข้าพเจ้าไปแจ้งต่อท่านประธานาธิบดี พร้อมทั้งคำอวยพรเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศนั้นด้วย

เรากลับถึงโลซานแล้ว..... ไม่ช้าข้าพเจ้าจะต้องเข้าเรียนต่อไป.....

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

ศาสตราจารย์ คุณหญิงศรีนาถ สุริยะ

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก คือ พระราชพิธีที่จัดขึ้นในวาระซึ่งพระมหากษัตริย์ผู้ทรงครองราชสมบัติในขณะนั้น มีเวลาปกครองประเทศนานกว่าพระมหากษัตริย์องค์อื่นในอดีต ทั้งนี้ มิได้จำกัดจำนวนปี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งได้ประกอบพระราชพิธีนี้ใน ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) เมื่อพระองค์ได้ครองราชย์อย่างเข้าปีที่ ๕๐

หากนำเวลาครองราชย์ของพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา มาเปรียบเทียบแล้ว จะปรากฏว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ซึ่งมีเวลาครองราชย์ยืนนานที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และจำนวนปีใกล้เคียงกับรัชกาลที่ ๕ ดังที่ภาษาราชการเรียกว่า “เสมอด้วยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒”

ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำริที่จะเสด็จไปยังพระนครศรีอยุธยา เพื่อทรงบำเพ็ญพระราชกุศล

ถวายสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ตลอดจนพระมหากษัตริราชทุกพระองค์แห่งกรุงศรีอยุธยา และกรุงธนบุรี ได้เสด็จพระราชดำเนินจากกรุงเทพพระมหานครไปประทับแรมที่อยุธยา ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๖ ทรงประกอบพระราชพิธีบวงสรวงอดีตพระมหากษัตริราช และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทุก ๆ อย่างตามโบราณราชประเพณีทุกประการ

พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการและประชาชน ต่างก็ทราบว่าเป็นวาระมงคลของพระองค์ จึงพร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติในโอกาสนี้ด้วย คือจัดข้าราชการและประชาชนเข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล มีการสมโภชโดยจัดมหรสพโบราณ การละเล่นและกีฬาพื้นเมือง ส่วนในเวลากลางวันมีการแข่งขันการจุดดอกไม้เพลิง หลายชนิด หลายสี เป็นจำนวนถึง ๔,๔๓๐ ชุด เป็นงานยิ่งใหญ่ด้วยเหตุว่า เหตุการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้โดยยาก เพราะระหว่างเวลา ๕๕๖ ปี เกิดขึ้นเพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น

ในปีต่อมาคือ ร.ศ. ๑๒๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวครองราชสมบัติครบ ๔๐ ปีบริบูรณ์ และย่างเข้าปีที่ ๔๑ จึงนับได้ว่าทรงมีเวลาครองราชย์ยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ที่ผ่านมา

การจัดพระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษกในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นงานสำคัญยิ่งการเตรียมงานล่วงหน้าจัดขึ้นก่อนเวลา ๑ ปี ประธานจัด

งานคือ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร (รัชกาลที่ ๖) มีคณะกรรมการ ประกอบด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ คณะกรรมการมีมติว่าจะหาเงินถวายเพื่อให้ทรงใช้ตามพระราชหฤทัยและราษฎรทุกคนซึ่งมีความจงรักภักดีควรจะได้มีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น ในการบอกบุญจึงเปิดโอกาสให้ราษฎรได้ถวายเงินตามฐานะของตน คือระบุให้ถวายตั้งแต่ ๑ สตางค์ขึ้นไป และให้จดชื่อไว้ทุกคนจำนวนเงินที่ได้รับมาทั่วประเทศจึงได้มากมายเกินคาด

หลายท่านคงจะจำได้ว่าระหว่างเดือนมีนาคม ร.ศ. ๑๒๕ ถึงต้นพฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๖ นั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรป ครั้งที่ ๒ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงประเทศฝรั่งเศสได้เสด็จไปที่พระราชวังแวร์ซาย ทรงพอพระราชหฤทัยพระบรมรูปทรงม้าของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ซึ่งประดิษฐานอยู่ที่ลานกว้างหน้าพระราชวังแห่งนั้น และทรงมีพระราชปรารภว่า ถ้าคณะกรรมการจะสร้างพระบรมรูปเช่นนี้ถวายในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ก็จะต้องด้วยพระราชประสงค์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชจึงทรงนำพระราชปรารภเข้าสู่ที่ประชุมกรรมการและตกลงกันว่า ถ้าสร้างพระบรมรูปทรงม้างดกล่าวประดิษฐานไว้ที่ลานหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งจะก่อสร้างขึ้นเป็นตึกแบบยุโรป คงจะงดงามเหมาะสมกับสถานที่ยิ่งนัก

สำหรับราคาค่าหล่อพระบรมรูปนั้น ประมาณสองแสนบาท ในขณะนั้น คณะกรรมการได้เงินมาแล้วหนึ่งล้านสองแสนบาทเศษ มีเงินเกินกว่าที่ต้องการถึงหกเท่า องค์ประธานจัดงานจึงตกลงติดต่อให้ช่างหล่อลงมือทำงานได้ทันที นายช่างหล่อจึงมีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะที่ยังประทับอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ได้มีโอกาสขึ้นทูลเปรียบกับพระองค์จริง ด้วยเหตุนี้ พระบรมรูปทรงม้าจึงมีพระลักษณะงดงามคล้ายพระองค์ และมีเวลาทำอย่างไม่มีแรงแต่เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๔ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) จัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ระหว่าง ๔ วัน ๔ คืนนี้ มีงานพระราชพิธี งานของรัฐบาล งานของพ่อค้า คหบดี ตลอดจนราษฎร ส่วนงานสมโภชด้วยมหรสพและดอกไม้เพลิงก็เป็นไปตามประเพณีที่เคยทำมา นอกจากนี้ยังมีการแต่งบ้านเรือนด้วยประทีปโคมไฟทั่วพระนคร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบถึงความจงรักภักดีของบุคคลทุกฝ่ายที่จัดงานสมโภชถวาย จึงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้จัดคณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้ารับเสด็จตามสถานที่เสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธี และเสด็จพระราชดำเนินไปตามสถานที่ต่าง ๆ จะจัดงานถวาย ตลอดเวลาที่มีคณะบุคคลเข้าเฝ้ารับเสด็จ จะโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลี้ยงอาหารว่างและอาหารค่ำ ตามความเหมาะสมของ

สถานที่และเวลาที่เข้าเฝ้า

ในระหว่างงานนี้ มีเหตุการณ์ที่สมควรนำมากล่าวเพื่อเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์คือ

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๗ เวลา ๗.๒๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินวังศิลาฤกษ์ ก่อรากพระที่นั่งอนันตสมาคม ครั้นต่อมาเวลา ๑๙.๓๐ น. เสด็จมาที่บริเวณนี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อทรงเปิดพระบรมรูปทรงม้า เป็นพระราชนุสาวรีย์แห่งแรกในประเทศที่สร้างขึ้นในขณะที่พระมหากษัตริย์ พระองค์นั้นยังทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่ และคำว่า “**ปิยะมหาราช**” ก็ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในแผ่นจารึกที่ฐานพระบรมราชนุสาวรีย์แห่งนี้

หลังจากหักค่าใช้จ่ายในการสร้างพระบรมรูปทรงม้าแล้ว ยังมีเงินเหลืออยู่ ๙๔๒,๖๗๒.๕๗ บาท มิได้ทรงนำไปใช้จ่ายจึงอยู่ครบตามจำนวนนี้ จนเสด็จสวรรคต

ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำเงินจำนวนนี้ไปขยายกิจการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มสอนวิชาต่าง ๆ อีกหลายวิชาจนเข้าลักษณะเป็นมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นยังขยายพื้นที่ให้กว้างขวางกว่าเดิม และพระราชทานนามว่า “**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙

ที่กล่าวมาแล้วอย่างย่อ ๆ คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องในพระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษก ครั้งที่ ๒ เมื่อ ๔๐ ปีมาแล้ว

สำหรับพระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษก ครั้งที่ ๓ ซึ่งจะมีขึ้นในวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ นี้ จะเป็นพระราชพิธีเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน จะได้ทรงครองราชย์ยาวนานกว่ารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันรวมเวลาได้ ๔๓ ปี

พระราชพิธีส่วนใหญ่มักจะเป็นดังเช่นที่ได้ปฏิบัติมาในอดีต แต่การเฉลิมฉลองซึ่งจัดถวายโดยพ่อค้า คหบดีและราษฎร น่าจะใหญ่ยิ่งกว่าเพราะในปัจจุบันนี้ มีพลเมืองมากกว่าเมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วมา

อย่างไรก็ตาม การแสดงความปิติยินดีในวาระอันเป็นมงคลนี้ มิได้ขึ้นอยู่กับการจัดงานรื่นเริงหรือบำเพ็ญการกุศลแต่อย่างเดียว พสกนิกรผู้อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ทั้งผู้มีทรัพย์และผู้ยากไร้ต่างก็มีโอกาสที่จะแสดงความจงรักภักดีเท่าเทียมกัน เพียงแต่พยายามประพฤติตนเป็นผู้ดำเนินชีวิตตามพระบรมราโชวาท คือ ต้องมีความอดทน อดกลั้น มีความเสียสละผลประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบกิจการงาน นอกจากนี้แล้ว ควรพยายามปฏิบัติธรรมตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ซึ่งได้ทรงวางแบบอย่างอันประเสริฐตลอดเวลาที่ผ่านมา.



พระมหากษัตริย์คุณยิ่งใหญ่

รสา วงศ์ยังอยู่

ในวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๓๑ บุตรสาวทั้งสองของคุณยาย พาสส์ไฮ และอ้อยทิพย์ ซึ่งเป็นลูกผู้พี่ พิทยา และประดับลูกผู้น้อง มากราบรับพรปีใหม่จากคุณยาย ทั้งสี่คนนี้มีโอกาสมาเยี่ยมเยียน คุณยายอยู่เสมอ และชอบฟังคุณยายเล่าเรื่องเก่า ๆ ทำให้รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง และความรู้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อได้รับประทานอาหารกลางวันอันโอชะสำราญแล้ว คุณยาย กล่าวว่า “ปีนี้ก็เป็นปีสำคัญเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีก ปีหนึ่ง พระองค์ทรงครองราชย์มาได้กี่ปีแล้วละ”

ประดับตอบว่า “ทรงครองราชย์เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ถึงปีนี้ก็ ๔๓ ปีรับคุณยาย” คุณยายจึงว่า “ถูกแล้วละ พระองค์ทรงครองราชย์ยาวนานทีเดียวนะ เพราะฉะนั้นปี พ.ศ. ๒๕๓๑ นี้ เป็นปีที่ดำรงราชสมบัติเป็นปีที่ ๔๓ รัฐบาลและชาวไทยมีความปลาบปลื้มยินดี และสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณ ขอพระราชทานพระบรม-

ราชานุญาตจัดงาน พระราชพิธีรัชมงคลภิเษก ถวายเพื่อสมโภชเป็น
มิ่งขวัญแก่ประเทศชาติและประชาชน”

สหัสไชยถามว่า “แล้วพระราชพิธีอย่างนี้เคยมีมาก่อนไหม
ครับ” ยายตอบว่า “มีมาแล้ว ยายจะเล่าย่อ ๆ ว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งราชวงศ์จักรี ครองราช
สมบัติครบ ๔๐ ปี นับว่านานกว่ากษัตริย์องค์ก่อน ๆ จึงได้จัดให้
มีพระราชพิธีรัชมงคลภิเษก ขึ้นในปี ร.ศ. ๑๒๖ ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๕๐
นานมาแล้วนะ”

พิทยายากูจึงถามว่า “พระราชพิธีนี้ทำอะไรบ้างคะคุณยาย”
คุณยายจึงอธิบายว่า “พระเจ้าอยู่หัว ร. ๕ เสด็จพระราชดำเนินไป
บวงสรวงพระมหากษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี ที่พระที่นั่ง
สรรเพชรปราสาท ในพระราชวังกรุงเก่า ที่เป็นเมืองหลวงเดิม
นั่นแหละ ข้าราชการและราษฎร ร่วมกันจัดถวายพระพรชัยมงคล
มีมหรสพแสดงถวาย”

อ้อยทิพย์ถามบ้างว่า “มหรสพนี้เขามีอะไรกันบ้างคะ” คุณยาย
ตอบว่า “ก็มีการเล่นของหลวงหลายอย่าง มีระเบง โมงครุ่ม รำโคม
สิงห์โตมังกร กระต๊วตงควาย แทงวิไลย เหล่านี้แหละ เป็นการ
รื่นเริงในสมัยนั้น” ประดับกล่าวว่า “มีการเล่นหลายอย่างซึ่งแปลก ๆ
คงจะสนุกกันมากนะครับ”

คุณยายเล่าต่อไปว่า “พอถึงปี ร.ศ. ๑๒๗ หรือ พ.ศ. ๒๔๕๑
นี่ก็ได้จัดให้มีพระราชพิธีรัชมงคลภิเษกนี้ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสมโภช

ราชสมบัติครบ ๕๑ ปี หมายถึงว่าทรงครองราชย์ยาวนานกว่ากษัตริย์องค์ใด ๆ เลยทีเดียว ที่สำคัญ ๆ ก็มีการก่อพระฤกษ์พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชพิธีเปิดพระบรมรูปทรงม้า มีการจัดกระบวนแห่รถยนต์ ตกแต่งสวยงามแปลก ๆ กัน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์เสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่ง แต่งเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ ซึ่งก็เป็นตราสำหรับงานพระราชพิธีนี้โดยเฉพาะ”

สหัสไชยถามขึ้นว่า “แล้วมีการพิมพ์สมุดปีจำหน่ายไหมครับ คุณยาย” คุณยายว่า “มีสิ เรียกว่าตัวตราไปรษณีย์ พิมพ์ออกขายราคาตั้งแต่ ๔๐ บาท ลงมาจนถึงหนึ่งอัฐ”

อ้อยทิพย์ถามบ้างว่า “คุณยายขา แล้วมีการจุดดอกไม้ไฟในงานหรือเปล่านั้น” คุณยายพอใจที่หลาน ๆ ต่างก็อยากรู้เรื่องราวแต่หนหลังแล้วตอบว่า “มีด้วยเหมือนกัน เรียกว่า ดอกไม้เพลิง มีมากมายหลายชนิด จุดฉลองกันเป็นการใหญ่สามคืนเลย แล้วยังจุดประทีปโคมไฟสว่างไสวเป็นพิเศษ ที่จริงตอนนั้นยายยังไม่เกิดหรอกนะ แต่ยายอ่านหนังสือจึงรู้เรื่องดีนะเอง”

สหัสไชยกล่าวว่า “ผมว่า ถ้าใครอยากรู้เรื่องอะไรเก่า ๆ ที่บันทึกไว้เราอ่านดูได้นะครับ ผมชอบอ่านหนังสือมากครับคุณยาย” ยายชมว่า “สหัสไชยคิดถูก หลานชอบอ่านหนังสือนะดีแล้ว ความรู้ก็ได้รับเพิ่มขึ้น ความคิดก็กว้างไกลออกไปอีก”

ประดับกล่าวขึ้นว่า “คุณยายครับ ผมเห็นรูปในวารสารต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลทรงแต่งองค์แบบพลเรือน ผูก

เนคไทบ้าง แบบทหารบ้าง ทรงส่งงามทุกรูปเลยครับ”

คุณยายจึงว่า “ดี ช่างสังเกต ว่ากันโดยพระราชประเพณีและโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว พระมหากษัตริย์องค์เดียวเท่านั้นที่ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย อันมีเกียรติยิ่งนี้ได้เป็นตำแหน่งสูงสุดของกองทัพไทย ที่ประกอบด้วยกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซึ่งสามเหล่าทัพได้ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ และได้ถวายคทาจอมทัพภูมิพลศานัน์ถือนั่นแหละ เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นอันเดียวกันของกองทัพทั้งสามนั้นแหละ”

พิทยางัดหนำน้ำให้คุณยายดื่ม แล้วกล่าวว่า “เรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าอยู่หัวฟังแล้ว ไม่เบื่อคุณยายเล่าอีกซีคะ”

คุณยายจึงเล่าต่อไปว่า “พูดถึงพระราชจริยาวัตรของพระองค์นั้น ไม่ใช่ชาวไทยเราเท่านั้นหรอกนะที่ประทับใจ ชาวต่างชาติที่ได้พบเห็นก็พากันสรรเสริญยกย่องทั้งนั้น อย่างเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหภาพพม่าอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ใ ในวันที่เสด็จไปที่พระเจดีย์ชเวดากอง อันเป็นศาสนสถาน ก็ได้ทรงถอดพระบาท ทรงพระราชดำเนินด้วยพระบาทเปล่าเช่นเดียวกับพุทธศาสนิกชนพม่า พม่าถือนักถือนั่นแหละ ผู้ที่จะเข้าเฝ้ากษัตริย์ของเขา หรือว่าเข้าไปในวัดวาอารามก็ต้องถอดรองเท้า พระองค์ทรงปฏิบัติตามประเพณีจึงมีแต่ผู้สรรเสริญ”

คุณยายเล่าสืบไปว่า “พูดถึงการเสด็จเยี่ยมเยียนนี้ ว่าที่จริง พระองค์ทรงตั้งมั่นในพระราชหฤทัยว่า จะต้องเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรของพระองค์ให้ทั่วประเทศเสียก่อน แล้วจึงเสด็จไปต่างประเทศตามคำเชื้อเชิญ เริ่มครั้งแรกขยายจำได้ว่า เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ก่อนเสด็จพม่าหลายปี พระองค์เสด็จไปเยี่ยมเยียนบริเวณจังหวัดภาคกลางก่อน เสด็จทั้งทางบกทางน้ำ ทรงใกล้ชิดกับประชาชนทุกหนทุกแห่ง

ต่อมาก็เสด็จเยือนอีสานเป็นครั้งแรก เสด็จทางรถไฟจากสถานีจิตรลดา ไปยังจังหวัดต่าง ๆ มีราษฎรมาเฝ้ารับเสด็จมากมาย ทุกแห่งแหละ ต่างก็แสดงความจงรักภักดี มีเรื่องหนึ่งที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความตื่นตันใจอย่างเหลือเกิน ก็ตอนที่รถไฟเคลื่อนขบวนมีตายายคู่หนึ่งวิ่งไล่ล่าลงล่างกระดืบข้าวเหนียว และปลาร้ามาทูลเกล้าฯ ถวาย และร้องบอกว่า “เห็นพ่อกับแม่จะโปรกไฟ กลัวไม่มีอะไรกินกลางทาง จึงเอามาฝาก” นี่ก็แสดงน้ำใจชาวอีสานที่น่าชื่นชม เขาห่วงใยในพระองค์เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงห่วงใยพวกเขา

ที่อุบลราชธานี ก็มีการจัดพิธีรับเสด็จกันที่บริเวณทุ่งศรีเมือง จัดให้มีบายศรีสู่ขวัญ ๙ ชั้น นับเป็นครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ มีพิธีถวายพระพรชัยมงคลด้วยถ้อยคำสำเนียงพื้นเมือง อันแสดงวัฒนธรรมดั้งเดิม” คุณยายเล่าเสียยืดยาว

อ้อยทิพย์ถามว่า “แล้วท่านเสด็จภาคอื่น ๆ หรือเปล่าคะ” ยายจึงเล่าต่อไปอีกว่า “เสด็จซี ทางภาคเหนือ แม้ในเขตอันตรายก็

เสด็จไปอย่างท่าอำเภอรุ่งช้าง จังหวัดน่าน ตอนนั้นมีการรบกัน ตำรวจตระเวนชายแดนถูกล้อมแล้วถูกยิงบาดเจ็บ ก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้เฮลิคอปเตอร์ไปรับผู้บาดเจ็บ พอพระองค์จะเสวยพระกระยาหารกลางวัน ก็มีเสียงเครื่องยนต์กระหึ่มนำผู้บาดเจ็บมา พระองค์จึงดเสวยพระกระยาหารข้าวห่อที่ทรงนำไปเอง เสด็จไปรับ ครั้นทอดพระเนตรเห็นริมฝีปากของทหารที่บาดเจ็บแห้งผาก ทรงเห็นใจในความทุกข์ทรมาน จึงทรงปอกส้มป้อนทหารผู้นั้น ยังความซาบซึ้งในน้ำพระทัยแก่ทหารผู้บาดเจ็บ และผู้พบเห็นเหตุการณ์มากเหลือเกิน หลานเอ๋ยยายประทับใจมาก”

หลาน ๆ ตั้งใจฟังกันดี ดวงตาแสดงความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณด้วย คุณยายจึงคงเล่าต่อไปอีก “ตอนที่เสด็จภาคใต้ก็เหมือนกัน ตั้งแต่ชุมพรลงไปได้สุด ทรงเยี่ยมเยียนราษฎรและสถานที่สำคัญ ๆ อย่างที่จังหวัดปัตตานีนี้เสด็จประทับบัลลังก์พิจารณาคดีของศาลจังหวัด เสด็จเยี่ยมมัสยิดหรือสุเหร่าของชาวไทยมุสลิม บางแห่งก็ประทับเป็นเกียรติในมัสยิดตามคำกราบบังคมทูลอัญเชิญเมื่อเสด็จไปในที่ต่าง ๆ บางคนก็ขอพระราชทานพระหัตถ์ไปจูบ บางคนก็ขอให้จุ่มพระหัตถ์ลงในขัน มีครั้งหนึ่งราษฎรคนหนึ่งขอพระราชทานให้ประทับพระบาทบนศีรษะของตนอีกคนหนึ่งก็ขอเช่นเดียวกันบ้าง พระองค์มีกระแสพระราชดำรัสอย่างขัน ๆ ถามว่า ‘แล้วฉันจะยืนได้อย่างไร’ เห็นไหมว่าราษฎรจงรักภักดีเทิดทูน

พระองค์ท่านเพียงใด”

หลานทุกคนพากันหัวเราะเบา ๆ ด้วยความเข้าใจในพระจริยาวัตรอันงดงามด้วยพระทัยอันสูงส่ง ที่ทรงพระเมตตาปราณีแก่ปวงชน

ยายกล่าวสืบไปว่า “นี่แหละหลาน พระองค์ทรงดูแลทุกข์สุขของประชาชนจริง ๆ คราวใดที่ราษฎรประสบภัยพิบัติอย่างอุทกภัย น้ำท่วม หรือวาทภัยถูกภัยพายุร้ายแรง ได้รับความสูญเสียครั้งใหญ่ พระองค์ทรงห่วงใย พระราชทานสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคเป็นเครื่องปลูกปลูก เป็นกำลังใจแก่ผู้ที่กำลังออกสู้รบชกมวย บางครั้งถึงกับเสด็จไปทรงดูแลเยี่ยมเยียนด้วยพระองค์เอง พระมหากษัตริย์คุณนี้นับเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจจริง ๆ นะหลาน”

พิทยากล่าวว่า “หนูทราบว่ามีโครงการตามพระราชดำริมากมายหลายอย่างใช้ไหมคะคุณยาย” คุณยายว่า “มีทั้งโครงการส่วนพระองค์ เมื่อเสด็จเยี่ยมเยียนที่ใด ทรงเห็นว่า ควรแก้ไขปรับปรุงก็จะทรงแนะนำ จึงมีโครงการตามพระราชดำริ ขอให้ติดตามศึกษา กันดูเถอะหลานล้วนแต่เป็นเรื่องที่จะนำความเจริญมาสู่บ้านเมือง ให้ราษฎรอยู่ดีกินดีทั้งสิ้น ยายจะเล่าสักหน่อยก็ได้ อย่างเช่นที่จังหวัดภาคใต้นี้ ประสบปัญหาน้ำท่วม ถูกลมพายุพัดเป็นประจำ ทรงพระราชดำริให้แก่ไข โดยชุดคลองระบายน้ำจากพรุหรือหนองน้ำลงสู่ทะเล อย่างที่อำเภอบาเจาะ อำเภอตากใบ อำเภอสุนทรวิชัย-ลกใน

จังหวัดนราธิวาส น้ำที่เคยท่วมไร่นาสาโทเสียหายเป็นหมื่น ๆ ไร่ ก็ไหลลงสู่ทะเลหมด ได้ผลดีดังพระราชดำริจริง ๆ”

ประทับกล่าวขึ้นว่า “ผมเคยอ่านข่าว ฟังข่าวว่าเวลาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรที่ไหน จะทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีแพทย์อาสาสมัครตามเสด็จไปตรวจรักษาแจกยาคนไข้ บางที่ยังรับไว้เป็นคนไข้ในพระราชูปถัมภ์อีกด้วยครับ” คุณยายว่า “ก็นั่นแหละพระองค์มิได้ทรงว่างเว้นพระราชกรณียกิจ หลานก็เห็นแล้วว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เป็นพระมหากษัตริย์ที่เพียบพร้อมไปด้วยทศพิธราชธรรม พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์นั้นยิ่งล้นสุดจะพรรณนา พระจริยาวัตรของพระองค์งดงามเป็นสง่า ตรึงตราแน่นอยู่ในความทรงจำ เป็นที่รักและเทิดทูนอย่างสูงสุด ทรงเป็นที่รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ พระองค์เสด็จครองราชย์มาแล้วเป็นปีที่ ๔๓ ยาวนานมาก ที่เดียว ในปณิธานก็ได้บอกแล้วว่า รัฐบาลจะได้จัดให้มีพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก อันเป็นมหามงคลยิ่ง ทั้งยายและหลาน ๆ นี่นับว่าโชคดีมหาศาลนะที่จะได้ชมพิธี ยายขอให้หลานทุกคนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และร่วมกันถวายพระพรขอให้พระองค์ทรงพระพลานามัยสมบูรณ์ คลาดแคล้วจากภัยอันตรายทั้งปวง ทรงมีพระชนมพรรษาอันยืนนาน เป็นมิ่งเป็นขวัญของพวกเราชาวไทยทุกคนตลอดกาลนาน”

เขียนตามโครงการพระราชดำริ
หรือตามโครงการพระราชประสงค์
ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มนัสวี พยัคฆนันท์
ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น ปี ๒๕๓๐

เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช
๒๕๓๐ และเนื่องในโอกาส “วันเด็กแห่งชาติ” ประจำปี ๒๕๓๑ นี้
ข้าพเจ้าขอความรู้เรื่องเขียน ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของพระองค์ท่าน
และมีอยู่ในบทเรียนหลักสูตรของชั้นประถมศึกษา มาบรรยายพอสังเขป
เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติในการที่ได้ทรงพระกรุณาช่วยเหลือพสกนิกร
และประเทศชาติอย่างมหาศาล

น้ำ เป็นปัจจัยสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์ สัตว์ และพืช ถ้าหากขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอ เราจะไม่สามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้ การขาดแคลนน้ำในการบริโภคก็จะเกิดขึ้น จะใช้น้ำเป็นเส้นทางคมนาคมก็ไม่ได้ แต่ถ้ามีน้ำมากจนเกินไป เช่น น้ำท่วม เมื่อฝนตกมาก หรือน้ำทะเลหนุน ความเค็มร้อนก็เกิดขึ้น ปัญหาทางเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของมนุษย์ตามมา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการบังคับน้ำ หรือการเก็บกักน้ำไว้สำหรับ

๑. เพื่อใช้น้ำในการบริโภค
๒. เพื่อใช้น้ำในการชลประทาน
๓. เพื่อป้องกันน้ำท่วม
๔. เพื่อการคมนาคม
๕. เพื่อใช้พลังงานผลิตกระแสไฟฟ้า

การเก็บกักน้ำทำได้หลายวิธี เช่น

๑. การสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ
๒. การสร้างฝายทดน้ำ
๓. การสร้างอ่างเก็บน้ำ

คำว่า “**เขื่อน**” ตามความหมายสากล หมายถึงสิ่งปลูกสร้างที่เราสร้างขึ้นขวางลำธารหรือแม่น้ำ เพื่อควบคุมการไหลของน้ำในลำธารหรือแม่น้ำ

เขื่อน แบ่งออกตามลักษณะการเก็บกักน้ำ ตามประเภทของ
การใช้งาน และตามชนิดของวัสดุที่ใช้สร้างเขื่อน ซึ่งมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

เขื่อน แบ่งออกตามลักษณะการเก็บกักน้ำ แบ่งได้เป็น ๒ ชนิด
คือ

ก. เขื่อนระบายน้ำ คือเขื่อนที่สร้างกันขวางแม่น้ำ ทำให้น้ำ
หน้าเขื่อนมีระดับสูงพอที่จะระบายหรือทดน้ำเข้าสู่คลองชักน้ำได้ มี
ประโยชน์ด้านการชลประทาน และการเดินเรือ เช่น เขื่อนเจ้าพระยา
จังหวัดชัยนาท เขื่อนวชิราลงกรณ์ จังหวัดกาญจนบุรี เพิ่มเนื้อที่ในการ
เกษตรไม่ต่ำกว่า ๑ ล้านไร่ รวมขยายเนื้อที่ทำกินจังหวัดต่าง ๆ
ไม่ต่ำกว่า ๑๗ จังหวัด ใน ๒ เขื่อนนี้

ข. เขื่อนเก็บกักน้ำ คือเขื่อนที่สร้างกันแนวหรือลำธารที่ไหลผ่าน
ช่องเขาแคบ ทำให้น้ำหน้าเขื่อนมีระดับสูงมาก เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำ
ขนาดใหญ่ มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ไพศาล ประโยชน์ด้านการ
ชลประทาน การเกษตร ผลิตพลังงานไฟฟ้าและได้พลังงานไฟฟ้า
ส่งกระแสไฟฟ้าไปใช้ให้ประชาชนหลายจังหวัด ผลิตกระแสไฟฟ้า
เพาะพันธุ์ปลา และการคมนาคม เขื่อนชนิดนี้ไม่มีประตูน้ำ เช่น เขื่อน
ภูมิพล จังหวัดตาก เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เขื่อนแก่งกระจาน
จังหวัดเพชรบุรี เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เขื่อนกัวลม จังหวัดลำปาง
 เป็นต้น

เขื่อน แบ่งตามประเภทของการใช้งาน แบ่งออกได้เป็น ๕ ชนิด
 ก. เขื่อนทดน้ำ เพื่อการทดน้ำเข้าสู่คลอง และส่งน้ำต่าง ๆ
 เป็นศัพท์ภาษาอังกฤษว่า **“DIVERSION DAM”**

ข. เขื่อนเพื่อการคมนาคม เพื่อการยกระดับน้ำให้สูง และเรือ
 เดินได้ เป็นศัพท์ภาษาอังกฤษว่า **“NAVIGATION DAM”**

ค. เขื่อนเพื่อการพลังงาน เพื่อยกระดับน้ำให้สูง และนำไปใช้
 ในการผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นศัพท์ภาษาอังกฤษว่า **“POWER DAM”**

ง. เขื่อนเก็บกักน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการชลประทาน
 การประปา ควบคุมน้ำท่วม การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นศัพท์ภาษา
 อังกฤษว่า **“STORAGE DAM”**

จ. เขื่อนอเนกประสงค์ คือเป็นเขื่อนที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์
 ตั้งแต่ ๒ ประการขึ้นไป เรียกว่า เขื่อนอเนกประสงค์ ดังนั้นเขื่อน
 สำคัญของประเทศไทย จัดเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ทั้งสิ้น เรียก
“MULTI PURPOSES DAM”

เขื่อน แบ่งตามชนิดของวัสดุที่ใช้สร้างเขื่อน แบ่งได้ ๒ ชนิด คือ

ก. เขื่อนคอนกรีต

ข. เขื่อนดิน

เขื่อนคอนกรีต แบ่งออกได้ ๒ ประเภท คือ

๑. กราวิตี้แดม (**GRAVITY DAM**) เป็นเขื่อนที่ใช้น้ำหนัก
 ของตัวมันเอง เป็นตัวต้านทานแรงดันน้ำ ไม่ให้พลิกคว่ำ และไม่
 ให้ตัวเขื่อนเคลื่อนไหวยไปกับน้ำ เขื่อนประเภทนี้มีมวลหนักมาก จึง

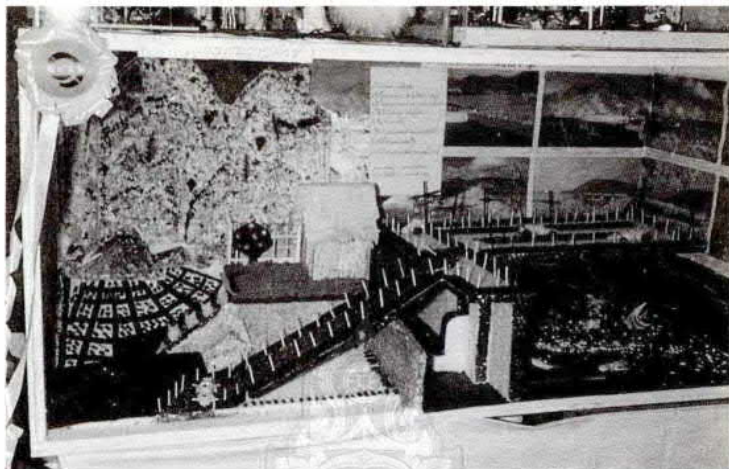
ด้านทานน้ำได้ เช่น เขื่อนกัวลม จังหวัดลำปาง

๒. อาร์ชแดม (**ARCH DAM**) เป็นเขื่อนที่ใช้ลักษณะความโค้งเป็นตัวต้านทานแรงน้ำ แล้วจะถ่ายน้ำหนักไปยังขุนเขาที่ปลายโค้ง ทั้ง ๒ ข้าง เขื่อนชนิดนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเขื่อนขนาดใหญ่เหมือน กราวิตีแธม เช่นเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

เขื่อนดิน คือเขื่อนที่สร้างขึ้นโดยใช้ดินเหนียวเป็นแกน ฐานของเขื่อนกว้างมากเพื่อรับน้ำหนักได้เต็มที่ เช่นเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีฐานกว้าง ๖๓๐ เมตร มีความสูงจากท้องน้ำถึงสันเขื่อน ๑๑๓.๖ เขื่อนยาว ๘๐๐ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๑๒ เมตร

ฝายทดน้ำ ศัพท์ภาษาอังกฤษเรียกว่า “**WEIR**” คือคันที่สร้างขึ้นขวางทางน้ำธรรมชาติ หรือคลองขุดเพื่อให้หน้าที่เหลือจากความต้องการล้นขึ้น แล้วไหลข้ามไป โดยไม่ทำให้คันพังเสียหาย ฝายที่สำคัญ เช่นฝายแม่ลาว ฝายแม่แตง ฝายสินธุกิจปรีชา จังหวัดเชียงใหม่ ฝายชลชั้นธพนิต จังหวัดลำพูน ฝายสมออ่าง จังหวัดลำปาง ฝายแม่น้ายม จังหวัดแพร่ เป็นต้น

อ่างเก็บน้ำ ศัพท์ภาษาอังกฤษเรียกว่า (**RESEVOIR**) คือการสร้างทำนบกั้นหุบเนิน ให้เป็นแหล่งเก็บน้ำขนาดเล็ก อ่างเก็บน้ำที่สำคัญเช่น อ่างเก็บน้ำพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จังหวัดสุโขทัย อ่างเก็บน้ำห้วยสีทน จังหวัดกาฬสินธุ์ อ่างเก็บน้ำห้วยชัยเหล็ก จังหวัดลพบุรี อ่างเก็บน้ำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เป็นต้น



โครงการตามพระราชประสงค์ที่ได้ทรงพระกรุณาต่อพสกนิกร
มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ภาคเหนือ ตัวอย่างเช่น

๑. โครงการบ้านใหม่ร่มเย็น ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ
จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการแบบเมืองฝาย เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ชาวเขาที่อพยพหนีพวกผู้ก่อการร้าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โปรดเกล้าฯ ให้ซ่อมและสร้างแล้วเสร็จ เมื่อ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖
สามารถส่งน้ำช่วยเหลือการเพาะปลูกในฤดูฝนได้ ๓,๐๐๐ ไร่ ฤดูแล้ง
ได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่



๒. โครงการหนองหอย ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ เป็นโครงการแบบเหมืองฝาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเยี่ยมชาวเขาเผ่าแม้ว โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างฝายแล้วเสร็จ เมื่อ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ สามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก ในฤดูฝนได้ ๖๐๐ ไร่ ฤดูแล้งได้ ๒๐๐ ไร่ ภาคเหนือนี้ยังมีอีกหลาย โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการเข้าไปดำเนินและช่วยเหลือ เช่น โครงการช่างเตียน อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โครงการดอยอ่างขาง ตำบลม่อนปิ่น อำเภออ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่

โครงการต่าง ๆ ตามพระราชประสงค์ในภาคเหนือนี้ เป็นโครงการขนาดเล็ก ลงทุนน้อย แต่ได้ประโยชน์มาก ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบแก่พสกนิกรโดยถ้วนหน้า

ภาคตะวันตก ตัวอย่างเช่น

๑. โครงการสูบน้ำหุบกระพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูกให้กับศูนย์พัฒนาชนบท เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ๒๕๐๗ แล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๑๗

๒. โครงการอ่างเก็บน้ำบ้านหนองเหียง อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการจัดหาน้ำเพื่อการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ให้โครงการหม่อน-ไหมสมเด็จ จุน้ำประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ ลบม. สร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๑๔

ภาคตะวันตกนี้ ยังมีอีกหลายโครงการที่อยู่ในพระราชดำริ และดำเนินการต่อไป เช่น โครงการฝายดอยขุนห้วย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โครงการอ่างเก็บน้ำ ถ้ำไก่อหล่ง อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โครงการจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โครงการอ่างเก็บน้ำ ห้วยโป่งทะเล อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

ภาคใต้ ตัวอย่างเช่น

๑. โครงการระบายน้ำพรุบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรเป็นการส่วนพระองค์ ทรงทราบ

ความเดือดร้อน และได้รับความเสียหายจากอุทกภัยมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี จึงมีพระกระแสรับสั่งให้ช่วยดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน แล้วเสร็จใน ๒๕๑๗ ท้นฤดูการทำนาเพาะปลูก ได้ประมาณ ๕๔,๐๐๐ ไร่ ซึ่งราษฎรเป็นคนไทยนับถือศาสนาอิสลาม

๒. โครงการชลทานมูโนะ จังหวัดนราธิวาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชกระแสรับสั่งให้ทำโครงการชลทานเพื่อระบายน้ำ บรรเทาอุทกภัย ป้องกันน้ำเค็ม ปรับปรุงดินและการเลี้ยงสัตว์ ในท้องที่อำเภอสุโงโก-ลก และอำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส โครงการแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ เรียกว่า โครงการมูโนะ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอสุโงโก-ลก และอำเภอดากใบ ระยะที่ ๒ เรียกว่าโครงการพัฒนาพรุโต๊ะแดง และการพัฒนาที่ดิน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่

เชื่อนตามโครงการพระราชดำริ หรือโครงการตามพระราชประสงค์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่พสกนิกรทั่วถ้วนทุกภาคยิ่งนักเป็นล้นพ้นหาที่เปรียบมิได้



หุ่นยนต์ของคุณตา

สววย ไรจนสโรช

คุณตาคร่ำเคร่งอยู่กับแบตเตอรี่และสายโลหะเส้นเล็กบางราวกับไหม
ทั้งวัน บางครั้งแถมปิดประตูห้องไม่ยอมให้พวกหลาน ๆ เข้าไปดูว่า
คุณตาทำอะไร มีคนเดียวเท่านั้นที่คุณตาให้เข้าไปช่วยในบางครั้ง
บางครั้ง บอกว่า “เจ้าหนึ่งมันค่อยพูดกันรู้เรื่องหน่อย”

“คุณตาทำอะไรนะพี่หนึ่ง” ฉันทาม

“คุณตาทำหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์จะให้พูดได้ไงล่ะ” พี่หนึ่งอวด
“คุณตาว่าไม่มีอะไรที่เราจะทำได้ถ้าพยายาม”

ดูเหมือนตั้งแต่จำความได้คุณตาก็มักจะชลุกอยู่กับเครื่องเล่น
ของคุณตาอย่างนั้น เครื่องเล่นที่เราอยากเห็น อยากรู้จักว่ามันเป็นอะไร
แต่พี่หนึ่งฟังจะบอกว่ามันเป็น “หุ่นยนต์”

“คอมพิวเตอร์นี่มันอะไรนะ วันนั้นดูหนังในโทรทัศน์เขาว่า
รถยนต์นั้นมันพูดได้เพราะมันเป็นคอมพิวเตอร์ประกอบอยู่ที่ในตัว
เครื่องของมัน ฝรั่งมันโกหกนะนี่”

“มันเป็นไปได้นะ ที่เขาจะทำหุ่นยนต์พูดได้ รถยนต์พูดได้ เพราะเดี๋ยวนี้เขาใช้คอมพิวเตอร์ทำอะไรก็ได้ทั้งนั้น” พี่หนึ่งอธิบายให้ฟัง “ดูนี่ซิ” พี่หนึ่งหยิบเครื่องบวกเลขแผ่นสีเหลี่ยมบาง ๆ เล็ก ๆ ออกมาจากกระเป๋า “มันบวกลบคูณหารได้เร็วกว่าคนเสียอีก ถึงแม้คุณตาเป็นดอกเตอร์ทำไม่ได้เร็วเท่ามันดอกนะ เจ้าเครื่องบวกเลขนี้เขาเรียกว่าสมองกลไร้สาระ คอมพิวเตอร์นะ”

ฉันทพยายามเขย่งตัวดูคอมพิวเตอร์หรือเครื่องบวกเลขของพี่หนึ่ง “อยากรู้อะไรล่ะ” พี่หนึ่งถาม

“เอาละ ๔๕ บวกกับ ๕๓๖” ฉันทตั้งโจทย์

พี่หนึ่งกดตัวเลขที่ปุ่มเล็ก ๆ บนหน้าปัดเครื่องบวกเลขแล้วทวนไปด้วย ๔๕ บวก ๕๓๖ เป็นข้อมูล ป้อนเข้าไป เท่ากับ ๖๒๑ เห็นไหม แพลบเดี๋ยวออกมาเลย”

“ถูกหรือพี่” ฉันทถาม

“อยากจะรู้ว่าถูกไหมก็เอา ๖๒๑ ลบ ๕๓๖ ดูสิ เอานะ พี่กดตัวเลข ๖๒๑ เห็นไหมดูที่จอมันสิ เห็นตัวเลขไหม ทีนี้พี่ก็กดเครื่องหมายลบ แล้วก็กดตัวเลข ๕๓๖ นี่เขาเรียกว่าข้อมูลใส่ลงไป แล้วก็อยากจะดูผลของมันก็กดเท่ากับ แล้วผลจะออกทางจอนี้ เห็นไหม เท่ากับ ๘๕ พอดี”

“คุณก็ได้นะ หารก็ได้นะ แต่ของพี่นี่ต้องได้ผลลัพธ์ไม่เกิน ๗ ตัวเท่านั้น ถ้าเครื่องใหญ่ ๆ ละก็ไฮ้จะเอาที่ร้อยก็พันหลักก็ได้”

พี่หนึ่งโอดวตต่อไป “นี่เขาเรียกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์แบบทรานซิสเตอร์ แต่ที่ใหญ่โตเท่าห้องนอนของเรากี่มีนะ”

“คุณได้ด้วยหรือพี่ ตัวเลขมาก ๆ นะ” ฉันทาม

“หวานเลย เอาอะไรคุณกับอะไรล่ะ”

“เอาตัวเลขเดิมนั้นแหละ ๕๓๖ คุณกับ ๘๕”

“ดูนะ พักตัวเลข ๕ ๓ แล้วก็ ๖ เป็น ๕๓๖ ที่นี้พี่ก็กดเครื่องหมายคูณ แล้วก็ ๘๕” พี่หนึ่งกดแล้วมองดูที่จอที่ตัวเลขปรากฏ “แล้วที่นี้พี่สั่งให้มันทำงานโดยกดเท่ากับละนะ ต่อมาผลคูณก็ออกมาทางจอที่นี้ไงละ ออกมาเท่าไร”

“๔๕๕๖๐ ” ฉันท่าน

“ถูกไหมล่ะ” พี่หนึ่งถาม ฉันท้องเอากะดาษดินสอมานั่งคุณอยู่ ตั้งนานจึงร้อง “อ้อ” ออกมา

“แปลกนะพี่ มันเก่งกว่าคนเสียอีก”

“ไม่เก่งกว่าคนดอก เพราะคนสั่งให้มันทำอย่างนี้ วิธีคุณต้องคุณอย่างนี้ แต่ถ้าคนไม่ตั้งคำสั่งให้มันรู้จักคุณมันก็คุณไม่ได้ อีกประการต้องอาศัยกระแสไฟฟ้า อย่างเครื่องของพี่อาศัยกระแสไฟจากแบตเตอรี่ตัวทรงกระบอกจี่นี้ แต่เครื่องใหญ่ ๆ ต้องอาศัยกระแสไฟฟ้า ถ้าไม่มีไฟฟ้ามันก็ไม่ทำงาน คนไม่สั่งมันมันก็ไม่ทำงานไม่ได้”

“ตัวเลขที่พี่กดให้มันคูณกันนั้นเป็นข้อมูลเข้า มันก็ไปคำนวณตามที่สั่ง ให้มันคูณ แต่วิธีการนั้นคนเขาดังโปรแกรมเอาไว้แล้ว

แล้วคำตอบที่ออกมาบนจอآنเราเรียกว่าข้อมูลออก”

“หุ่นยนต์ของคุณตากี้เป็นคอมพิวเตอร์เหมือนกันใช่ไหมล่ะ”

ฉันทาม

พี่หนึ่งพยักหน้า

“หุ่นยนต์เดินได้”

ฉันทว่าเรา “โธ่เอ๊ยตุ๊กตาเดินได้เยอะแยะไป ไชลานเข้า
มันก็เดิน หมดลานมันก็หยุด”

“หุ่นยนต์พูดได้” พี่หนึ่งพูดต่อ

“ไม่แปลกดอกพี่ ตุ๊กตาของน้องน้อยนะร้องเพลงสแปปีเบิร์ดเคย์
ยังได้เลย แต่ต้องไชลานมัน คุณตาบอกว่ามันมีเทปอยู่ข้างใน”

“แต่หุ่นยนต์ของคุณตานั่นนะ ได้ตอบได้ตามสั่งนะ” เขาบอก
“รับใช้งานเราได้ คือเป็นหมอได้ด้วย วันนั้นเราไปที่ศูนย์การค้า
ยังวัดการเดินของหัวใจคนยังได้ เสียเงินห้าบาทโงะ”

เมื่อพี่หนึ่งเห็นฉันทจึงถามว่า “แปลกไหมตอนนี้”

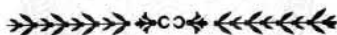
“ก็ไม่น่าแปลกกะพี่ในเมื่อคอมพิวเตอร์มันคำนวณส่งดาวเทียมเอเย
ส่งจรวดไปนอกโลกได้เอเย” ฉันทตอบ

“แล้วเรคิดว่าตุ๊กตาทำได้ไหมล่ะ ในเมื่อคุณตากี้เป็นดอกเตอร์
ทางคอมพิวเตอร์เหมือนกันนะ คนไทยเราจะประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์
เตอร์บ้างไม่ได้ดอกหรือ ต้องสั่งซื้อเขาเสียเรื่อยหรือยังงั”

“แต่มันยากนะพี่” ฉันทายหน้าอย่างมองไม่ออกว่าคุณตาจะทำได้อย่างไร

“ความตั้งใจจริงอยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมจะมีที่นั่น” พี่หนึ่งดูเหมือนจะแอบเอาคำพูดคุณตามาพูด “คุณตาทรงจะให้เสร็จสมบูรณ์ในวันเฉลิมฉลองอันเป็นมหามงคลวารรัชมังคลาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คุณตาบอกว่าวันนั้นเป็นวันมหามงคล คุณตาในฐานะนักเรียนทุนหลวงขอถวายความสำเร็จอันจะเป็นเกียรติประวัติของคนไทยไว้แทบเบื้องพระยุคลบาท”

เราสองพี่น้องยกมือขึ้นประนมถวายความเคารพพระองค์ท่านเหนือหัว และอธิษฐานขอพระบารมีบันดาลให้คุณตาประกอบหุ่นยนต์พูดได้ตอบได้สำเร็จสมความปรารถนา



โรงเรียนไทรทูลเกล้า

กานต์มณี สักดิ์เจริญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงห่วงใยในเรื่องการศึกษาของประชาชนโดยทั่วไปเป็นอย่างมาก ทรงเกรงว่าประชาชนจะได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ตามชายแดนและแถบถิ่นทุรกันดาร

นับตั้งแต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนขึ้นในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ และพระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนจิตรลดา” เพื่อเป็นสถานศึกษาสำหรับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์แล้ว ในด้านพระบรมราโชบายเกี่ยวกับโรงเรียน ได้มีบันทึกไว้ในเอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนจิตรลดาว่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนอยู่เป็นนิจ และได้พระราชทานพระบรมราโชบายด้านการศึกษา เพื่อให้ครูในโรงเรียนดำเนินการตามพระราชประสงค์หลาย

ประการ เช่น ด้านการสอนการอบรมและการวางตัวอย่างครู ได้มีพระราชกระแสว่า “ครูทุกคนต้องนึกว่าตนเป็นครู ต้องมีความยุติธรรม ต้องหนักแน่น ขอให้ครูฝึกฝนอบรมเด็ก ๆ ให้เป็นนักเรียนที่ดี มีระเบียบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักทำตนให้ตรงต่อเวลา ฝึกให้มีสมาธิในการทำงาน รู้จักรักษาสมบัติส่วนตัวและส่วนรวม รู้จักมีเมตตา นึกถึงผู้อื่น รู้จักทำตนให้เข้ากับส่วนรวม ครูจะต้องไม่ถวายสิทธิพิเศษแก่พระราชโอรส และพระราชธิดา”

ในด้านการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนจิตรลดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชบาย ซึ่งเปี่ยมไปด้วยน้ำพระราชหฤทัยเมตตาว่า “ให้โรงเรียนรับนักเรียนทั่วไปโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเชื้อพระวงศ์” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เยาวชนได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนนี้โดยมิได้เลือกเชื้อชาติ ชั้น วรณะ ให้นักเรียนได้รับความรู้ตามควรแก่อัตภาพ ทั้งให้อบรมให้มีความประพฤติดี เพื่อดำรงตนเป็นพลเมืองดีสืบไป*

พระราชหฤทัยห่วงใยเรื่องการศึกษาของประชาชนแผ่ไปทั่วในขอบขันทีสมาไทย โรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยมากที่สุด คือโรงเรียนที่ตั้งอยู่ตามชายแดนและที่ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร เพราะตามโรงเรียนดังกล่าวพระองค์ท่านทรงทราบดีว่ามีนักเรียน

* โรงเรียนจิตรลดา เอกสารอัดสำเนาของโรงเรียนจิตรลดา

ที่ยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการเล่าเรียนอยู่จำนวนมาก ดังนั้นเมื่อถึงวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระราชโอรส พระราชธิดา เสด็จเยี่ยมประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าว ทุกพระองค์จะเสด็จไปเยี่ยมโรงเรียนต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อพระราชทานอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า อาหารและทุนการศึกษา และจะทรงแนะนำครูให้ส่งเสริมนักเรียนจนชาย ศึกษาคหาความรู้รอบตัวเพื่อตัวเองและท้องถิ่น

สำหรับทางภาคเหนือ มีเด็กชาวเขาอยู่เป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยมากเช่นเดียวกัน พระองค์พระราชทานเงินทุนสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาขึ้น โดยอาศัย ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครู และได้พระราชทานชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” และโรงเรียน “เจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์”

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ทหารที่ปฏิบัติราชการในท้องถิ่นทุรกันดาร ร่วมมือกับชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นสร้างโรงเรียนทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาขึ้น พระราชทานชื่อ “โรงเรียนร่มเกล้า” เช่น โรงเรียนร่มเกล้าที่บ้านหนองแคน ตำบลคงหลวง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นโรงเรียนร่มเกล้าแห่งแรก

และเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา

“เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระเจ้าลูกเธอ ทั้งสองพระองค์ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในอำเภอยิ่งอ จังหวัดนราธิวาส ความทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า นักเรียนในเขตอำเภอยิ่งอ ที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา จะต้องเข้าไปศึกษา ในตัวจังหวัด ซึ่งเป็นการเสียเวลาในการเดินทางและทุนทรัพย์เป็น จำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า หากอำเภอยิ่งอจะปรับปรุงโรงเรียนบ้านบุเกะกอดอ ในเขตอำเภอยิ่งอ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา ให้รับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้แล้ว ก็จะมีผลในการช่วยเหลือเยาวชนในบริเวณนี้ได้ สำหรับการสำรวจ พื้นที่ปรับปรุงที่ดิน เพื่อแก้ปัญหาหน้าป่าไหลท่วมบริเวณโรงเรียน ในฤดูมรสุมนั้น ควรเป็นภารกิจของทหารช่วงมณฑลทหารบกที่ ๕ ส่วนการก่อสร้างอาคารและครุภัณฑ์ ควรดำเนินการโดยข้าราชการ ราษฎรในอำเภอยิ่งอ โดยพระองค์จะทรงสนับสนุนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการก่อสร้าง”*

โรงเรียนแห่งนี้เมื่อสร้างเสร็จ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ เปิดเมื่อ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ชื่อว่าโรงเรียนยิ่งอ ต่อมา

*แผนพัฒนาปรับปรุง ร.ร.ร่มเกล้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี งบประมาณ ๒๕๓๐-๒๕๓๑ จังหวัดนราธิวาส เอกสารอัดสำเนา



เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานชื่อว่า “โรงเรียนร่มเกล้า”**

โรงเรียนร่มเกล้าที่เกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวยังมีที่อื่นอีกคือ โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ที่
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนร่มเกล้า สกลนคร ซึ่ง
ตั้งอยู่ที่กิ่งอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร โรงเรียนร่มเกล้า
ปราจีนบุรี อยู่ที่อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี โรงเรียนร่มเกล้า
จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ที่อำเภอนาทาย โรงเรียนร่มเกล้าที่จังหวัด
อุดรธานี โรงเรียนร่มเกล้าที่จังหวัดเลย โรงเรียนร่มเกล้าเขาค้อ
ซึ่งตั้งอยู่ที่กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งจะเปิดใช้ได้ทัน
พระราชพิธีเฉลิมฉลองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระ-
ชนมพรรษาครบ ๖๐ พรรษา

**เรื่องเดียวกัน

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานเงินทุนสำหรับสร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ขึ้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สำหรับบุตรหลานของผู้ป่วยโรคเรื้อน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรส พระราชธิดาทรงติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นอย่างสม่ำเสมอ ทุกพระองค์เสด็จไปเยี่ยมพระราชทานสิ่งของ ทอดพระเนตรผลงานของโรงเรียนอยู่เสมอ อีกทั้งพระราชทานทุนส่วนพระองค์แก่นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ตามวาระอันควร อาทิ โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนวังไกลกังวล*

นักเรียนที่ได้รับพระราชทานทุนดังกล่าวเมื่อได้ศึกษาต่อจนถึงชั้นอุดมศึกษา หากขาดแคลนทุนทรัพย์แต่เรียนดี ก็จะมีโอกาสได้รับทุน “ภูมิพล” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ตั้งทุนนี้ขึ้น พระราชทานมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มหาวิทยาลัยละ ๑๐ ทุนทุก ๆ ปี

นับได้ว่าครูและนักเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ดังกล่าวอยู่ภายใต้ร่มเกล้าด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

* กรมวิชาการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๔ หน้า ๔๙.

นอกจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสร้างโรงเรียนนวมินทราชูทิศขึ้น จำนวน ๕ โรงเรียน เพื่อเฉลิมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ จำนวน ๕ โรงเรียนดังกล่าวอยู่ตามภาคภูมิศาสตร์ของประเทศภาคละ ๑ โรงเรียน ดังนี้*

กรุงเทพมหานคร ชื่อโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ที่ซอยอมรวิวัฒน์ ถนนสุขุมวิท ๑ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ภาคอีสาน ชื่อโรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีสาน ตั้งอยู่ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ภาคใต้ ชื่อโรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ ตั้งอยู่ที่ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ภาคเหนือ ชื่อโรงเรียน นวมินทราชูทิศ พายัพ ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ภาคกลาง ชื่อโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

*รายงานการประชุมการบริหารงานโรงเรียนนวมินทราชูทิศ ๕ โรงเรียน วันที่ ๒๓-๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ณ ห้องประชุมกรมสามัญศึกษา ชั้น ๓ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เอกสารอัดสำเนา.

นิทานประกอบภาพ

รัชณี ศรีไพรวรรณ

ปณิธาน ของ หนูแพน....

เรื่อง รัชณี ศรีไพรวรรณ...



ที่พระพุทธรูป หนูแพน เด็กหัวเดาไทย

อยู่บ้านนี้ใน

ที่พระพุทธรูป

เด็กไทยทุกคน

ขอหมอบกราบ

อภัยคุณ

ไม่ว่าวันใด

ตลอดไป

ขอหมอบกราบ

ขอจะคิดการ

ยึดมั่นคุณธรรม

ให้สังคมดี

ตั้งหน้าตั้งตา

เรียน

เติบโตไป

ริเริ่มสร้างสรรค์

ให้ไทยดีขึ้น



พระแม่ทูลกระหม่อม

ทรงพระเมตตา

กับเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ทูลเกล้าทูลกระหม่อม





มือบทกวีทุกวันนี้
แต่งแรงจูงใจ
จะย่นใจมันแต่ง
ไม่เกียจไม่ครุ่น
ไม่เกียจไม่ถอน



ให้แรงใจทุก
เฮ้วเฮ้วแก่งแก่ง
รวมไทยประเทือง



อยู่ดังรอย
ไม่มีเลศมัย
ลัทธิสังคมนิยม
เด็กไทยทั้งปวง
เทือนเทือนทุกทิศ
เทือนเทือนทุกบ้าน



ที่ไร้วัดดิน
บุชชานพาล
ให้แรงที่งาน
ไม่มั่งคั่งทุก



โชนอ่อนจนขาย

สิ่งของขึ้นสิ่งของเมือง



ทุกที่ที่รุ่งเรือง

ด้วยแรงกายใจ

เรียนร้อยทุกใน



ไม่ไปดูลูกอาหลง

ไม่ทิ้งงานที่ร่ง

สมดังสมกันสมนา

ของของวันเดี๋ย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย



ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ชาติ ศาสนา กษัตริย์ไทย

ภาพ ประสงค์ พวงดอกไม้

ความโดยสรุป

หนูแหวนขอตั้งปณิธานว่า ขอน้อมถวายใจ กาย วาจา เป็นราชบูชา ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ และเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบห้ารอบของพระองค์

โดย ใจ จะคิด ทำแต่สิ่งที่ดีงาม ยึดมั่นในคุณธรรม ตั้งใจเล่าเรียนเพื่อให้มีหลักฐานที่มั่นคงในอนาคต อันจะทำให้บ้านเมืองเจริญเป็นปึกแผ่น

กาย จะกระทำแต่สิ่งที่ดีงาม ไม่เกียจคร้านการทำงาน ขยันขันแข็ง ช่วยที่บ้านเมืองมีความเจริญมั่นคง

วาจา จะกล่าวแต่ถ้อยคำที่ดีงาม ไม่โป้ปดมดเท็จ ส่อเสียดให้เกิดความรำฉาน จะพูดแต่สิ่งที่มีประโยชน์อันจะเกิดความสามัคคีโดยทั่วกัน

จะเทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดไป



โดลง กลอน

ระปะนิย์ นาคทรวพ

เรานี้โชคดี

เรานี้โชคดี
ชมฟ้าสดใส
เรามีพ่อหลวง
เสด็จ ฯ เยี่ยมเรือนชาน
ท่านครองแผ่นดิน
รู้หน่มกุบาล
สองสี่แปดเก้า
ถึงบัดนี้บ่ง
เราแสนแปลกใจ
ท่านช่างดีแท้
ที่ไฉนราษฎร
ท่านเสด็จ ฯ เร็วรี

ที่เกิดเป็นไทย
จิตใจชื่นบาน
ห่วงลูกนัปล้าน
บุกป่าฝ่าดง
เมื่อสิ้นพี่ท่าน
งามจริงยิ่งยง
พ่อเล่าล้อมวง
สี่สิบสองปี
โยท่าน ไม่แก่
เมตตาปราณี
เดือดร้อนเต็มที
ผ่อนหนักเป็นเบา

หนทางกันดาร
 บุกบันจนถึง
 เป็นที่ปลูกฝิ่น
 ทรงสอนแม่เฒ่า
 เลิกปลูกฝิ่นแล้ว
 ปลูกพืชอื่นแทน
 ผลไม้เมืองหนาว
 ได้ราคาทั้ง

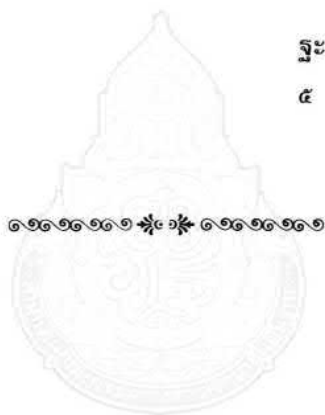
พ่อหลวงแม่หลวง
 พรั่งพร้อมน้อมภักดี
 ลูกท่านทุกองค์
 ช่วยเหลือชาวไทย
 ใครเจ็บใครป่วย
 ทรงเดชเมตตา
 ที่ป่วยก็หาย
 ผลบุญบำเพ็ญ
 ชื่นชมสมโภช
 พ่อหลวงยิ่งใหญ่
 มาเกิดเด็กไทย
 มุ่งทำความดี

ท่านไม่คำนึง
 หมู่บ้านชาวเขา
 แผ่นดินของเรา
 ทุกเผ่าเชื้อพืง
 ผ่องแผ้วสุขแสน
 ได้ผลสมหวัง
 ถึงคราวดีจึง
 ไม่มีพิษภัย
 ปวงชนจงรัก
 ด้วยความจริงใจ
 จ้านงแน่วใน
 ให้พ้นลำเค็ญ
 หน่วยแพทย์อาสา
 รักษาเข้าเย็น
 คลายทุกข์ยากเข็ญ
 เสริมราชบารมี
 ฟ้าโปรดเมืองไทย
 พูนเพิ่มเฉลิมศรี
 ใจสามัคคี
 เป็นราชสักการ

ขอบคุณไตรรัตน์
 ดลพรสมปอง
 คุ่มเกล้า ฯ ชาวไทย
 เด็กไทยทุกบ้าน

จรัสเรืองรอง
 ส่องให้เกษมสันต์
 ให้สุขสำราญ
 เชิดชูบูชา

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
 ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๐



สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แมนมาส ขวลิขิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นห่วงใย
ถึงการศึกษาหาความรู้ของประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะของเด็กไทย
อยู่เสมอ ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทรัพย์ในการจัดทำ
หนังสือสำหรับเด็ก เช่นเรื่องศรีธนญชัย ซึ่ง ม.ล. มณีรัตน์ เป็นผู้แต่ง
และเรื่อง ณ ชายหาดสะอาดทราย ซึ่งหม่อมดุษฎี บริพัตร เป็นผู้แต่ง
ในสมัยที่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ยังทรง
พระเยาว์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงสั่งสอนหนังสือด้วยพระองค์เอง ทรงพระ-
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนจิตรลดาขึ้นในบริเวณพระตำหนัก
สวนจิตรลดา ให้เป็นสถานศึกษาของพระเจ้าลูกยาเธอ พระเจ้าลูกเธอ
และบุตรหลานข้าราชการบริพาร ต่อมาในขณะนี้โรงเรียนจิตรลดาก็เป็น
สถานศึกษาซึ่งเด็กไทยทั่วไปมีโอกาสเข้าเรียนได้เช่นโรงเรียนอื่น ๆ
โดยการสอบเข้า

ขอพระราชทานอัญเชิญตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะสมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่ง ที่เกี่ยวกับหนังสือว่า

“หนังสือนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้คนเรามีความก้าวหน้า เพราะว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้ว ต้องหัด ต้องเรียน ทั้งในทางกายทั้งในทางใจ เพื่อจะมีความสามารถและมีความรู้ที่จะดำรงชีพได้ มนุษย์นี้ต่างกับสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงก็โดยที่ได้ใช้ปัญญา ใช้ความคิด ใช้สมองมาทำให้มีความก้าวหน้าไกลมากไปกว่าสภาพที่เกิดขึ้นมาเป็นกายคน อย่างสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นมาแล้ว”

หนังสือชุดรวมความรู้ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำขึ้น เพื่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ คือ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยเหตุที่ทรงห่วงใยถึงโอกาสในการศึกษาหาความรู้ของเด็กและเยาวชนผู้อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารผู้ไม่มีโอกาสศึกษาในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา เพราะพ่อแม่ยากจนหรือต้องอพยพโยกย้ายที่พำนักากินบ่่อยๆ จึงพระราชปรารภว่า ควรมียุทธศาสตร์ทางวิชาความรู้สักชุดหนึ่งสำหรับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ให้ได้อ่านเองได้ หนังสือนี้ควรมีเรื่องราวทางวิชาการสาขาต่างๆ ทุกวิชา ควรเน้นเรื่องราวที่เกี่ยวกับประเทศไทย เพื่อให้รู้ว่าเป็นประเทศ

ของเราก็มีความเจริญก้าวหน้าในทางวิชาการอันเป็นสากล พระองค์ได้พระราชทานกระแสพระราชดำริ และพระราชประสงค์แก่คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ กลุ่มหนึ่ง คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญคณะนี้จึงได้สนองพระราชประสงค์โดยจัดตั้ง **โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ มีวัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์หนังสือสารานุกรมสำหรับเด็กและเยาวชน

หนังสือในชุดนี้ได้จัดพิมพ์ออกมาแล้วทั้งหมด ๙ เล่ม ขณะนี้กำลังพิมพ์เล่มที่ ๑๐ และจะพิมพ์ต่อไปอีกหลายเล่ม ให้ทันกับวิชาความรู้ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ใน ๙ เล่มที่พิมพ์ไปแล้ว มีเรื่องในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทยศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีเรื่องต่าง ๆ ภายในสาขาวิชาใหญ่ ๆ เหล่านี้กว่า ๑๐๐ เรื่อง แต่ละเรื่อง นอกจากมีคำอธิบายวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องแล้ว ยังมีภาพประกอบสวยงาม เป็นภาพเกี่ยวข้องกับเรื่องราวเหล่านั้นในประเทศไทยด้วย ท้ายเล่มจะมีดัชนี คำศัพท์และคำบอกเรื่องแต่ละเรื่องในแต่ละเล่ม

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ๖ มีลักษณะพิเศษกว่าสารานุกรมอื่น ๆ คือ เรื่องเดียวกันแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกเขียนอย่างง่าย พิมพ์ด้วยอักษรตัวใหญ่ สำหรับเด็กเล็ก ส่วนที่สอง เพิ่มความยากของเนื้อหา และความยาวของคำให้มากกว่าส่วนแรก สำหรับเด็กที่

มีความรู้ระดับประถมปลาย และมีถมตอนต้น ส่วนที่สาม เนื้อหา
ยากขึ้น และยาวมากขึ้น มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมตอนปลาย และนักศึกษาในปีแรกในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย
ทั้งนี้ ก็โดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชปรารภว่า
หนังสือเล่มเดียวกันควรให้อ่านกันได้ทั้งครอบครัว พี่ช่วยน้องอ่าน
พ่อแม่ช่วยลูก ในโรงเรียนเดียวกันนักเรียนชั้นประถมต้น ประถมปลาย
และชั้นมัธยมตอนต้น ตอนปลาย จะใช้ด้วยกันได้

ในการจัดพิมพ์หนังสือชุดนี้ ในตอนแรกเริ่ม พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์
เป็นทุนจัดพิมพ์ ต่อมาสโมสโรอนสภาค ๓๕๐ ประเทศไทย ได้
รวบรวมเงินทูลเกล้าฯ ถวายเป็นค่าจัดพิมพ์ตลอดมา ผู้เขียน และ
คณะทำงานฝ่ายบรรณาธิการ ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายการเงิน การจัดการ ฝ่าย
ประชาสัมพันธ์ ได้อุทิศกำลังกาย กำลังสติปัญญาความรู้ถวายโดยเสด็จ
พระราชประสงค์

เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ คณะกรรมการบริหารโครงการได้
จัดพิมพ์สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มพิเศษ รวมวิชาการ
ในสาขาต่าง ๆ ซึ่งใช้ในโครงการพัฒนาหลายด้านตลอดจนการสังคม
สงเคราะห์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยพระราชดำริ หรือพระราชประสงค์ใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีโครงการนับจำนวนร้อยซึ่งนอกจาก

มีพระราชดำริแล้ว ยังได้ทรงพระวิริยะอุตสาหะควบคุมการดำเนินงานด้วยพระองค์เอง แม้ว่าโครงการนี้จะทำอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร เช่น การปลูกพืชบนยอดเขาทดแทนการปลูกฝิ่นซึ่งชาวเขาปลูกกันแต่เดิม ในการดำเนินโครงการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้หลักวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน สารานุกรมเล่มพิเศษนี้ จึงมีหลักวิชาต่าง ๆ ที่ทรงใช้ นอกจากนี้จะได้ประมวลโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยพระราชดำริ และพระราชประสงค์อีกด้วย

หนังสือสารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฯ นี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานแก่โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารทุกแห่ง ต่อมาผู้ซื้อหนังสือบริจาคให้โรงเรียนโดยเสด็จพระราชประสงค์ ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ซื้อหนังสือชุดนี้แจกแก่โรงเรียนประถมศึกษาเกือบทุกแห่ง คงจะครบทุกโรงเรียนในปีต่อไป



“จะจำวันนี้ชั่วชีวิต”

‘ดอกอ้อ ล้อลม’

เช้าวันนี้ ฉันรู้สึกตัวตื่นขึ้นเพราะมีมือเล็ก ๆ นุ่ม ๆ มาเชยที่ปลายจมูกอย่างคุ้นเคย ‘โบโบ้ ตื่นเถอะจ๊ะ วันนี้วันเกิดของเอมีลี่’ เสียงหวานใสแจ้วดังขึ้นใกล้ ๆ หู ฉันหรีดตาเผยอมอง วันนี้คุณหนูเอมีลี่เจ้านายน้อยของฉันแต่งชุดกระโปรงบานแขนพองเหมือนตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ และเพราะว่าชุดนี้เป็นสีชมพูหวานใส จึงทำให้พวงแก้มย้วยสีชมพูของเอมีลีนั้นยิ่งดูสุกปลั่ง น่ารักเป็นนักหนา ‘ตื่นแล้ว เอ๋ โบโบ้ นี่จะ... นมกับไข่แดงของโบโบ้...’ เด็กหญิงวางชามเล็ก ๆ ลงตรงใกล้หน้าฉัน ฉันสบตากลมโตสีฟ้าแจ่มแจ้วคู่นั้นอย่างรู้สึกขอบคุณในความเอื้ออารีของเธอที่แสดงต่อฉันมาเสมอ ‘ดื่มสิจ๊ะ โบโบ้... วันนี้วันเกิดของเอมีลีนะ เอมีลี่จะมีเพื่อนมาเล่นที่นี้เยอะแยะเลยแหละจ๊ะ โบโบ้จะต้องรักเพื่อนตัวเล็ก ๆ ของเอมีลี่แน่ ๆ’ เธอพูดอย่างร่าเริง ฉันจัดการกับนมและไข่แดงไปพลางฟังเอมีลี่เล่าถึงเพื่อน ๆ ของเธอไปพลาง... ‘ทุกคนจะต้องรักโบโบ้ด้วย’ เธอพูดแล้วหัวเราะเพราะฉันสับแต่หูใหญ่ ๆ สองข้างของฉันไปมาและแลบลิ้นสีแดงยาว ๆ เลียเท้าเล็ก ๆ ของเอมีลี่... ฉันทำอย่างนี้ทุกครั้งที่เธอนำอาหารมาให้ทุก ๆ มือ อันที่จริงพี่เลี้ยง

ของเธอเป็นคนจัดเตรียมให้ แต่เอมีลีเป็นคนออกความคิดเกี่ยวกับรายการอาหารอร่อยทุกอย่าง และกระตือรือร้นที่จะนำนมสดใส่ไข่แดงมาให้ฉันทุกเช้าอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มิได้เคยล่าช้าหรือผัดผ่อนประสาเด็กเล็กเลย ‘โบโบ...รู้ไหมจะ วันนี้จะเป็นวันที่เอมีลีสนุกที่สุดทั้งวัน และจะตื่นเต้นที่สุดตอนค่ำด้วย’ ‘ฮัง ฮัง’ ฉันขานรับ ลูกชิ้นนั่งอย่างกระปรีกระเปร่าและรู้สึกสดไสไปกับเจ้านายน้อยด้วย ‘คืนนี้...เราจะได้เดินทางไกล...ฮิ ๆ ๆ คุณพ่อ คุณแม่ เอมีลี โบโบ กับครอบครัวของโนรีโกะด้วย เราจะขึ้นเครื่องบินลำใหญ่...ใหญ่มากเหมือนในโทรทัศน์...เราจะไปพร้อมกัน’ เอมีลีพูดจ้อต้อไปอีกยี่สิบตามประสาเด็กหญิงที่กำลังอยู่ในวัยร่าเริงสนุกสนาน ‘โบโบตั้งใจไหมที่คุณพ่ออนุญาตให้โบโบไปกับเราด้วย กว่าจะขอได้...เอมีลีอ่อนวอนทุกวันเลย’ ‘ฮัง’ ฉันตอบคำ เอมีลีย่อกายลงนั่งตรงหน้าฉันอย่างสนิทสนม ร่างกายของฉันใหญ่โตเสียวกว่าเด็กหญิงน้อยนัยน์ตาสีฟ้าผู้นี้ ขนของฉันเป็นเส้นยาวสีขาวยาวแกมน้ำตาล นุ่มและหนา แต่ก็ยังไม่นุ่มละไมเท่าเส้นผมสีทองพรวนระยิบราวไหมทองของเอมีลี

‘อ๊ย..คุณหนูเอมีลีขา...เล่นกับโบโบแต่เช้าเชียว ระวังเสื้อผ้าเปื้อนนะคะ’ เสียงของสาวพี่เลี้ยงดังขึ้น เธอตรงเข้ามาอุ้มเอมีลีให้ลุกขึ้นยืน จัดผมและเสื้อผาให้ดูเรียบร้อย ‘ฮัง ฮัง’ ฉันกล่าวอรุณสวัสดิ์แต่สาวพี่เลี้ยงไม่ได้ตอบ เธอมีวสาละวนเก็บชมอาหารเข้าของฉันไป ฉันจึงได้มีโอกาสอยู่ตามลำพังกับเอมีลีอีก เด็กหญิงน้อยนั่งลงใหม่ เธอเอามือเล็ก ๆ ขยี้ขนบนหลังของฉันอย่างอ่อนโยน

แล้วมือเล็ก ๆ ก็กลับไปยังเส้นผมสีทองยาวประจำของเธอเองจน
 ยุ่งเหียงไปทั้งศีรษะ แล้วเด็กหญิงก็หัวเราะก๊ากก๊ากสลับกับเสียงเท้า
 ของฉัน ฉันบอกเธอว่า...เอมีลีช่างน่ารักราวกับตุ๊กตาเล็ก ๆ แต่
 เต็มไปด้วยชีวิตจิตใจ ฉันรักพวงแก้มยู้และรอยยิ้มสดใสของเธอ
 นักหนา ฉันอดมิได้ที่จะแลบลิ่นเลียผิวแก้มสุกปลั่งที่นวลไยนั้นเบา ๆ
 เธอก็เอียงคอหัวเราะให้กับฉัน ฉันรักแสงดาวพรายพรายในดวงตา
 สีฟ้าสดใสของเอมีลี...แสงระยิบระยับนั้นงดงามราวกับจะส่องสะท้อน
 หัวใจดวงเล็ก ๆ อันเต็มไปด้วยความรักอันบริสุทธิ์และความเมตตา
 ต่อสรรพสิ่งอย่างจริงใจ ‘เอมีลี...คุณรู้หรือว่าใครมาหน้าบ้านคนหนึ่งแล้ว
 โนรีโกะกระมังจะ’ เสียงอันมีกังวานหวานดังขึ้นอีก แต่เจ้าของเสียง
 ไม่ใช่พี่เลี้ยงของเอมีลี เธอไม่ได้ปรากฏตัวให้เราเห็นในห้องเดียวกันนี้
 ‘คะ มามี’ เอมีลีจึงร้องตอบและหันมาบอกฉันว่า ‘วันนี้เริ่มต้นแล้ว
 โบโบ’ แล้วเจ้านายน้อยของฉันก็วิ่งจากไปอย่างร่าเริง กระโปรงบาน
 พองสีชมพูนั้นพลิ้วไหวไปกับแรงลม

ฉันจัดการทำกิจวัตรยามเช้าและเดินออกกำลังในสวนข้างหลังบ้าน
 จนกระทั่งเห็นแสงแดดอ่อนรำไรส่องไสวในบ่อบัวบ่อน้อยกลางสวน
 ฉันพักหายใจกับดอกไม้หลายสีสนและวิ่งเล่นกับผีเสื้อแสงตะวันอย่างคึกใจ...
 ชีวิตของฉันนั้นแสนเสรี ไม่เคยมีความทุกข์โศกตั้งแต่ฉันเกิดมา
 จนกระทั่งโตเป็นหนุ่มแข็งแรงอย่างทุกวันนี้ ฉันได้รับความเมตตาจาก
 ครอบครัวของท่านทูตเบเนดิก โบรอฟ และเลดี้แคโรล ซึ่งมีบุตรสาว
 เล็ก ๆ ชื่อคุณหนูเอมีลีที่ฉันแสนรัก วันนี้เธอจะมีอายุครบห้าขวบ

แม้ว่าเธอจะมีอายุมากกว่าฉันถึงสามปีกว่า แต่เธอก็เป็นเพื่อนน้อย ๆ ที่ทำให้ฉันคิดเสมอว่าฉันโชคดีกว่าสุนัขอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ขณะที่ฉันกำลังวิ่งเล่นอยู่ในสวน เอมี่ลี้ก็พาเพื่อนตัวน้อย ๆ กลุ่มใหญ่วิ่งเฮฮาตามกันมาอย่างสนุกสนาน ‘โบโบ้ มานี้เกิดจ๊ะ’ ฉันรีบวิ่งเข้าไปหาตามบัญชาของเจ้านายตัวน้อย เพื่อน ๆ ของเธอพากันเข้ามาล้อมดมมรดกของฉันอย่างตื่นตะลึง ‘หมาใหญ่อะไอย่างนี้!’ เด็กชายหน้ากลมป้อมคนหนึ่งอุทาน นัยน์ตาของเขายิบหยีจนเหมือนขีดสองเส้นอยู่ใกล้กัน ‘เธอไม่เคยเห็นหรือจ๊ะ ลี ซาน’ เจ้านายน้อยของฉันถามเด็กชายชาวจีนสายหน้าจมนมมาสะบัด ‘โบโบ้เป็นสุนัขพันธุ์เชนส์เบอร์นาร์ด์ เป็นสุนัขที่ใจดี รักเด็ก และเป็นสุนัขช่างคิดช่างจำ’ เสียงแจ้ว ๆ ของเอมี่ลี้อธิบายให้เพื่อนของเธอฟังอย่างภูมิใจ โดยเฉพาะประโยคหลังที่กล่าวขมนั้นทำให้ฉันสะบัดหูใหญ่ ๆ ของฉันไปมา และแลบลิ้นสีแดงยาว ๆ เลียหัวเข่าของเธอเป็นการตอบว่า ฉันเข้าใจที่เธอพูดเจรจาอย่างน่าเอ็นดูนั้นและรู้สึกปีติมากทีเดียว...เอมี่ลี้ลูบหัวของฉันเบา ๆ ‘นี่เพื่อนเอมี่ลีนะ โบโบ้...คนที่ถามถึงเจ้านี่ ชื่อ ลี ซาน เป็นคนจีน ที่บ้านเขาไม่เลี้ยงสุนัขแต่เลี้ยงลิงแทน นี่คนนี่ที่มีผมสีดำลึบตัวอ้วนกลมนี้ชื่อโนรีโกะจัง เป็นคนญี่ปุ่น ที่บ้านของโนรีโกะจังมีแมวชื่อเนะโกะจังด้วย อีกคนหนึ่งชื่อ ฟิรภัทร เขาเป็นคนไทย...’ เมื่อกล่าวถึงเด็กชายฟิรภัทร เอมี่ลี้ขยิบตาให้ฉัน...ด้วยสัญชาตญาณแห่งความเป็นสุนัข ฉันได้ยินกระแสเสียงมาจากดวงใจของเธอว่า เด็กชายไทยผู้นี้มีความพิเศษกว่าเพื่อนคนอื่น ฉันมองดูเขา

อย่างเต็มตา พรีภักตร์เป็นเด็กชายอายุประมาณ ๗ ขวบ หรืออาจจะมากกว่านั้น เขาจึงดูเป็นหนุ่มน้อยที่สูงโปร่งและสง่างามไม่น้อยเมื่อมายืนอยู่ใกล้ ๆ ‘ตุ๊กตามมทอง’ ของฉัน ผิวของพรีภักตร์เป็นสีเข้มกว่าผิวของ ลี ซาน เด็กไทยผู้นี้มีใบหน้าที่สะอาดสะอ้านน่ามองสิ่งที่ฉันคิดว่าเด่นที่สุดคือ บุคลิกของเขา เด็กชายพรีภักตร์ยืนอย่างเรียบร้อย ไม่กระโดดโลดเต้นเหมือนเด็กผู้ชายอีกสามคนที่กำลังต๊ลกๆ และไล่สู้กันกลางสนามนั่นเอง ‘ไบไบจะเดินทางกับน้องเอมีลีด้วยใช่ไหมครับ’ พรีภักตร์ถามขึ้นอย่างอ่อนโยนนักหนา เสียงของเขาสุภาพและมีอรรถาัยโมตรดีเหลือเกิน จนฉันรู้สึกติดใจในเสน่ห์นี้ไม่น้อย ฉันเชื่อว่าเขาเป็นเด็กชายไทยที่ว่อนสอนง่ายและได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างเอาใจใส่ยิ่ง เอมีลีตอบว่า ‘ใช่จะ...และเมื่อเราจากไปแล้ว...ฉันจะส่งรูปถ่ายของไบไบกับฉันมาเสมอ ๆ’ ‘ฮัง จั๊ด จั๊ด...’ ฉันซุนหัวไปที่ชุดกระโปรงสีชมพูของเอมีลี พรีภักตร์ยิ้มสดชื่นให้ฉัน พอดีสาวพี่เลี้ยงของเอมีลี่ยกถาดสำหรับอาหารและขนมมมเนยมา โดยมีเด็กในบ้านของท่านทูตที่เป็นคนทำงานอีกหลายคนช่วยกันนำเสิร์ฟมาปูที่กลางสนาม ถ้วยชาแก้วน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภค ก็ถูกยกลำเลียงตามกันมา พวกเด็ก ๆ ซึ่งมีประมาณ ๗-๘ คน ก็หยุดวิ่งเล่นเอมีลี โนรีโกะจัง กับเด็กหญิงอีกคนหนึ่ง เข้ามาจูงฉันไปนั่งล้อมวงด้วยฉันหันไปมองที่ระเบียงบ้าน ท่านทูตโบรอฟและภริยายืนมองมาด้วยสายตาที่มีความสุข

เด็ก ๆ พุดคุยกันถึงบรรยากาศรอบตัว อาหารคือสลัดเนื้อสัน และขนมปังอบเนย ฉันได้ลิ้มรสน้ำซุปรที่พิเศษที่สุดอีกมือหนึ่งโดยมี เอมี่ลีคลุกคลีอยู่ใกล้ ๆ เสมอ หรือถ้าจะว่ากันตามจริงแล้ว ฉันเอง เป็นฝ่ายไม่ยอมห่างไปจากตุ๊กตาผมทองตัวน้อย ๆ ของฉันเลย ท่านทูต โบรอฟและภริยา เดินทางมาร่วมพร้อมกับกล้องถ่ายรูปที่มีเลนส์ขนาดยาว ติดอยู่ด้วย ท่านถ่ายภาพของเอมี่ลีซึ่งสาละวนอยู่กับการตัดเค้กวันเกิด อย่างมีความสุขมาก เธอเอามือเล็ก ๆ ที่เปื้อนครีมนมมาแตะที่จมูกของฉัน ทำให้เด็ก ๆ ทุกคนหัวเราะมาที่ฉันอย่างเฮฮา ฉันได้ถ่ายภาพคู่กับ เอมี่ลี ลีซาน โนรีโกะจัง และเพื่อนชายหญิงอีก ๕ คนรวมทั้งพิธีกร เด็กชายพิธีกรผู้อ่อนโยนจะได้รับความเมตตาจากภริยาของท่านทูต เป็นพิเศษด้วย แต่ท่านไม่ได้แสดงออกด้วยกิริยาให้เด็กอื่นผิดสังเกต แต่ฉันเห็นได้จากสายตาที่ท่านมองดูอยู่ห่าง ๆ ฉันนึกชมเชยคนไทย ที่ฝึกมารยาทอันสุภาพ กิริยาวาจาที่อ่อนโยน และบุคลิกที่เรียบร้อย ให้แก่เด็กชายไทยผู้นี้ และเชื่อว่าเขาคงจะเป็นเด็กไทยตัวอย่างได้ดีทีเดียว เพราะแม้กระทั่งกิริยาที่เขาแสดงต่อสุนัขอย่างฉันก็อ่อนโยนนัก ผิดกับเด็กชายอีกคนหนึ่งซึ่งเขกหัวฉันแรง ๆ เวลาที่เอมี่ลีเปลือ...ซึ่ง พิธีกรไม่เป็นอย่างนั้น เขาสุภาพดีทั้งต่อหน้าและลับหลังคนอื่น

โลกในวันนี้คงจะเป็นโลกที่งดงามอยู่ในความทรงจำของทุกคน ตลอดไปเป็นแน่แท้ ฉันสัมผัสได้ในกระแสนึกว่าทุกคนมีความสุขใจ ที่ได้เห็นเด็กหญิงชายเล็ก ๆ เล่นกันอย่างร่าเริงอยู่กลางสนามหญ้า

เขี้ยวจี้ที่มีดอกไม้หลากสีสลับบานสะพรั่ง มีบ่อบัวน้อยอยู่กลางสวน มีผีเสื้อแสงตะวันบินร่อนไปมาอย่างเสรี...และ...หะแอ้ม...มีฉันท...สุนัขตัวใหญ่แต่ใจดีมากที่คอยนั่งประชิดติดเจ้านายน้อยเพื่อคอยชื่นชมทุกครั้งที่เราเหวี่ยงเสียงดังแจ่มใส มีแสงไสวในดวงตาคูไลเหมือนแสงดาวที่ลอดมาสว่างอยู่กลางดวงตาของเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ โลกคงจะชุ่มชื้นรื่นเริงอภิมหึมาเช่นนี้ชั่วเวลาปี หากเพียงแต่จะไม่มีเสียงป็นดังขึ้น บুমใหญ่ ‘เปรี้ยง...’ เพียงบুমเดียวเท่านั้น ที่เสียงเปรี้ยงลั่นสนั่นขึ้น เหมือนกับจะทำให้แก้วใสทุก ๆ ใบที่บอบบางต้องแตกกร่างร่วงเกลื่อนกระเจายลงบนดิน...ทุกร่างนิ่งซาไปชั่วอึดใจ...

และเหมือนกับโลกได้หยุดหมุนไปชั่วขณะหนึ่ง ท่ามกลางอาการตะลึงพรึงเพริศของทุกชีวิต เด็กเล็ก ๆ ทั้ง ๘ พวกกันกระโดดกอดภริยาท่านทูต และท่านทูตซึ่งบัดนี้เป็นเสมือนหลักใหญ่หลักเดียวที่ทุกคนคว่ำจับด้วยสามัญสำนึก...ท่านเป็นเพียงชายชาติหนึ่งเดียวที่จะปกป้องอิสตรีและเหล่าชีวิตอันเยาว์วัยในสถานการณ์เช่นนี้ด้วยความเข้มแข็งบึกบึนยิ่ง ในขณะที่สายตาทุกคู่กวาดหาที่มาของต้นเสียงอันเขย่าขวัญนั้น ฉันได้ส่งเสียงคำรามขึ้นอย่างตุตัน เป็นครั้งแรกที่ฉันคำรามตุเช่นนั้น เพราะฉันคิดว่ามันไม่ยุติธรรมเลยสักนิด ที่ใครหรืออะไรก็ตามได้นำเสียงป็นอันน่าสะพึงกลัวนั้นมาสู่ดินแดนอันเต็มไปด้วยมิตรภาพและความสงบสุขแห่งนี้ ดูซิ...ร่างน้อย ๆ ของเด็กหญิงในชุดสีชมพูนั้นสั่นระริก ดวงตาสีฟ้าเบิกกว้างอย่างตระหนกตกหนักหนา แม้ว่าเลดี้แคโรลจะโอบร่าร่างน้อยนั้นไว้แนบแน่นพร้อมกับรวบตัวเด็กเล็กอื่น ๆ

ไว้ด้วยกันก็ตาม เจ้านายน้อยของฉันทียังสั่นสะท้านไปทั้งร่าง เธอกลัว... กลัวและหว่นไหวกับภัยที่บุกรุกมาอย่างกะทันหัน ‘ขอให้ทุกคนหยุดอยู่กับที่...อย่าได้ติดต่อสู้หรือหลบหนีเป็นอันขาด’ เสียงกร้าวของชายผู้ไม่ได้รับเชิญตั้งมาจากระเบียงบ้าน เขาปรากฏกายขึ้นในชุดสีดำสนิท ผอมของเขาเป็นสีทองแถมเทา แต่ใบหน้าของเขาเหี่ยมเกรียมดุดัน จนไม่อยากจะเชื่อว่าเป็นหน้ามนุษย์ หน้าของฉันทียังจะดีเสียกว่า ‘ฉันทียจะไม่ถามหรือกว่าแกเข้ามาได้อย่างไร แต่อยากทราบว่าแกต้องการอะไรจากที่นี่’ ท่านทูตข่มสติ เสรจจากชายหน้าเหี่ยม เขาส่ายยิ้ม... ‘โบทอฟ...ข้าได้ติดตามเจ้ามาถึงที่นี่ เพราะครั้งหนึ่งเมื่อสมัยที่เจ้าเป็นตำรวจอาสาสมัคร...เจ้าเคยยิงปืนเข้าไปในบ้านของข้าจำได้ไหม กระสุนนั้นเจาะลึกลงไปกลางหน้าผากของลูกชายข้า... ฮึม...ชีวิตจะต้องแลกด้วยชีวิตเสมอ’ ‘นี่ก้ออะไรละ ฟิลิป...แกนั่นเอง... แต่คตินั้นปิดความไปแล้ว ฉันทียได้กระทำตามหน้าที่เท่านั้น อย่าลืมนะว่าแกเป็นอาชญากร และอีกอย่าง...’ เสียงของท่านทูตอ่อนลงในทันใด... ‘แกก็รู้ว่าฉันทียไม่ได้ตั้งใจจะยิงลูกชายของแกเลย แต่เด็กคนนั้นหลบอยู่หลังประตูไม้...’ ท่านทูตพยายามอธิบายด้วยความรู้สึกเสียใจยิ่ง แต่ชายหน้าเหี่ยมไม่ยั้งที่จะฟังความต่อไป ‘ไม่ต้องพูด ส่งลูกสาวของแกมา...เดี๋ยวนี้...’ ชายผู้ถือปืนกระบอกยาวข่มขู่กรรโชกหนัก ‘แฮ่...’ ฉันทียเริ่มขยับตัวด้วยสัญชาตญาณ ไม่ว่ามนุษย์ผู้นี้จะมีเหตุผลใดก็ตามที่ เขาไม่มีสิทธิ์จะตัดสินความผิดพลั้งของท่านทูตด้วยการทำลายชีวิตเล็ก ๆ ของเอมีลี... ‘แฮ่ แฮ่...’ ฉันทียคำรามหนักขึ้นและ

กัณฑ์กรอด...หัดกายอันใหญ่โตขึ้นยืนเต็มที่ ‘หยุด โบโบ้ หยุด
ระวังปิ่น’ เลดีแครอลร้องห้ามฉัน...เด็กหญิงเอมีลี้ร้องไห้จ้า... ฉันรู้สึก
เหมือนมีไฟจี้ให้ร้อนพล่าน มันเป็นความเจ็บปวดของฉันนักหนาเมื่อได้
มองเห็นดวงตาสีฟ้าคู่นั้นมีหยาดน้ำตาพร่างพรายทะลักออกมาอย่าง
เสียขวัญ... ‘กระสุนนัดแรก ช้ายิงขึ้นฟ้า...แต่นัดต่อไปจะต้องได้
ชีวิต...ส่งเด็กมา’ วายร้ายชู้กรรโชกขึ้นอีก ‘ถ้าไม่ส่งเด็กนั้นมา
ข้าก็จะไม่ปรานีหละ’ ด้วยอำนาจอันชั่วร้ายที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจยาบ
กระด้าง ชายหน้าเหลี่ยมสองปากกระบอกปืนเล็งไปที่เด็กหญิงผมทอง
ในชุดสีชมพูอย่างหมยมนั้น... ในวินาทีนี้ ‘โฮก...’ ฉันชู้ดรามเหมือน
เลื้อยของ กระโจนรี่เข้าชนร่างของชายหน้าเหลี่ยมสุดพล้งกาย แต่เขา
ได้เหนียวโกปิ่นโป่งขึ้นแล้ว...ฉันยืนขย้ออยู่กลางลำตัวของชายผู้ปองร้าย
เอมีลี้...

จากนั้นฉันได้ยินเสียงหวีดร้องของเด็กหญิงเล็ก ๆ...มันเหมือน
มีพลังมากกระตุ้นให้ฉันโลมรี่เข้าจับที่ก้านคอของชายหน้าเหลี่ยมผู้นั้น
และขบฟันกัดกระชากอย่างตุดาล จนร่างของฟิลิปนั้นดินพราดและ
แน่นิ่งลงไป...ฉับพลัน...ฉันเพิ่งรู้สึกปวดหนึบอย่างหนักหน่วงที่สะโพก
ด้านหลัง มันปวดชาลงไปทั้งขาทั้งสองข้าง...ฉันทรุดร่างลงอยู่ตรงนั้นเอง
‘โบโบ้...โบโบ้...’ เสียงของท่านทูตดังขึ้นใกล้ ๆ แต่ความรู้สึกของฉัน
เริ่มพรว้าเลือน... เหมือนกับแสงดาวกำลังจะหรีดดับไปจากสายตาของฉัน
กระนั้น...เสมือนท้องฟ้าเริ่มมืดมิด ‘โฮ...โบโบ้จ้า...โบโบ้ ฮือ ๆ ๆ’
เสียงร้องไห้ของเด็กหญิงดังอยู่แว่ว ๆ...มือเล็ก ๆ ของเธอลูบไล้และ

โอบกอดฉันไว้ในวงแขนอ้อมน้อย...ฉันพยายามเบ่งตาขึ้นมองดู
 พวงแกมยัยีสัมพู ซึ่งขณะนี้มน้ำตาเปื่อนอง...ฉันได้เห็นกองเลือด
 สีสแดงฉานช่านกระจายอยู่บนลานหญ้าสีเขียว...หยดหนึ่งกระเซ็นไป
 ติดอยู่บนกลีบอันบอบบางของดอกไม้... เสียงร่ำไห้ของเด็กหญิงนั้น
 ห่างไกลออกไปเหมือนใครมาดิ่งร่างเล็ก ๆ นั้นไปจากฉัน ‘โบโบ...
 ไม่นะ... ไม่ใช่อย่างนี้... ไม่ใช่ที่นี่... ไม่ใช่วันนี้’ เสียงเล็ก ๆ นั้น
 ยังดังกังวานใส... ฉันมีอาจเอื้อนคำหรือส่งเสียงตอบได้เลย...ฉัน
 เพียงแต่กระดิกหูได้เบา ๆ เท่านั้น เสียงฝีเท้าของคนกลุ่มหนึ่งวิ่งเข้ามา
 ในที่เกิดเหตุ สักครู่ใหญ่คนหลายคนก็ยกร่างฉันขึ้น ฉันรู้สึกคล้ายกับว่า
 ได้ล่องลอยเป็นฟองฟูขึ้นไปในอากาศ...และไล่จับผีเสื้อแสงตะวันเล่น
 เหมือนเช่นในยามเช้าซึ่งเพิ่งจะมาเยิ้มเยือน...

ในความคิดคำนึงที่เหลืออยู่ ฉันได้รับรู้ว่าเอมีลีปลอดภัย
 ทุกประการ และเด็กเล็ก ๆ ทุกคนได้พากันมาห้อมล้อมฉัน ‘โบโบ...
 โบโบ...โบโบ...’ ทุกคนพร่ำเรียก ‘โบโบ’ เจ้าได้ปกป้องชีวิตของ
 นายน้อยไว้แล้ว ศัตรูได้ดับดับไปตรงหน้า...’ ใครคนหนึ่งบอก
 ‘เราจะพาเจ้าไปรักษานะโบโบ...เจ้าจะเป็นปกติเหมือนเดิม’ ท่านทูต
 กระซิบใกล้ ๆ หูของฉัน ฉันพยายามที่จะส่งเสียงตอบว่า อย่ามีใคร
 ได้ห่วงใยฉันเลย ฉันเพียงแต่เหนื่อยอ่อนและอยากจะนอนหลับ
 สักตื่นหนึ่งเท่านั้น...เอมีลีอย่าหวั่นไหวไปเลย...ฉันไม่ปรารถนาที่จะ
 ได้รับรู้ว่ามีหยาดน้ำตาแห่งความเศร้าหมองติดแถมอยู่บนพวงแกมเล็ก ๆ
 ของเธอ... แต่ฉันปรารถนาจะได้เห็นรอยยิ้มอันสดใสและแวววาวที่

สุกใสเหมือนแสงดาวนั้นเสมอ ‘โบโบ้จะเป็นอะไรไหม พี่...โบโบ้จะตายไหม’ เจ้านายน้อยของฉันส่งเสียงถามเพื่อนชายวัยเด็กของเธออย่างทุกซึกทุกนา ‘ไม่หรอกจ้ะ’ พี่ภรรยาผู้อ่อนโยนกล่าวตอบด้วยน้ำเสียงเชื่อมั่น ‘ความภักดีและน้ำใจซื่อสัตย์ กล้าหาญ จะรักษาชีวิตของโบโบ้ไว้... เชื่อเถิดเอมมีลีและอย่าร้องไห้ไปเลย โบโบ้ไม่อยากเห็นหยาดน้ำตาของเธอ’ เด็กชายกล่าวแทนฉัน... ขอบใจแท้ ๆ นะเด็กน้อยเอ๋ย...กระแสน้ำใจของฉันได้สัมผัสถึงพลังใจที่เธอทั้งสองส่งมา ฉันได้ซาบซึ้งถึงความรักความเอื้ออาทรที่หัวใจดวงเล็ก ๆ ได้มอบให้ฉันอย่างสิ้นปรี... จึงไปจัดกระเป๋าคูเอมมีลี กระเป๋าเดินทางใบเล็ก ๆ ที่เธอเตรียมจะใส่ขนมไปมากมาย ฉันอยากจะเตือนเอมมีลี เพราะเธอจะต้องเดินทางไปในค่ำคืนนี้แล้ว...

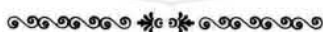
ฉันไม่อาจล่วงรู้ว่าเวลาผ่านไปเนิ่นนานเท่าใด ในขณะที่ฉันหลับ...ฉันฝัน...ฉันฝันเห็นเด็กหญิงผมทองเหมือนประกายไหม ใส่ชุดสีชมพูวิ่งเล่นจับผีเสื้ออยู่ในสวนดอกไม้...เธอหัวเราะอย่างร่าเริงสดใสอยู่เสมอ ฉันฝันว่าได้วิ่งไล่โลดแล่นตามเธอไปทุกหนแห่ง...ไล่จับผีเสื้อแสงตะวัน และฉันก็วิ่งไล่มันไปจนสุดขอบฟ้า...ฉันจะตื่นเอมมีลี ฉันจะรู้สึกตัวตื่นขึ้น เพราะมีมือเล็ก ๆ นุ่ม ๆ มาเชยที่ปลายจมูกอย่างคุ้นเคยอีกครั้ง...จะมีขามไสนมสดและไข่แดงวางอยู่ตรงหน้าเช่นเคยเหมือนทุกเช้า...ฉันจะตื่นขึ้นมาและจะพบเจ้านายตัวเล็ก ๆ หัวเราะร่าเริงอยู่เบื้องหน้าเสมอ...ฉันจะไม่เคยจากเธอไปเลยเอมมีลี... ‘ไม่... ไม่...อย่าทิ้งโบโบ้ไว้ที่นี่ค่ะ พ่อขา...แม่ขา...มามี แดดดี...วีแคน นีอท ลีฟ...’ ฉันได้ยิน

เสียงร้องไห้จ้าดังอยู่ไม่ห่าง เป็นเสียงหวานใสที่ฉันทันทีหันหน้า
 ฉันทพยายามจะเพยอเปลือกตาขึ้นมองร่างเล็ก ๆ นั้น แต่ฉันไม่มีเรี่ยวแรง
 มากพอที่จะทำ ส่วนในใจฉันนั้นมีได้หลับสักกนิต ฉันรู้ว่าครอบครัว
 ของท่านทูตจะต้องเดินทางไกลคำนี้ และฉันไม่สามารถจะติดตามไปได้
 อย่างที่เอมีลีและฉันเคยฝันด้วยกัน...แต่ฉันอยากจะบอกเอมีลีที่รักยิ่ง...
 ฉันอยากจะบอกเธอว่าอย่าเสียใจในการจากพรากครั้งนี้เลยนะคนดี...
 แม้ว่าเราจะไม่มีวันได้พบกันอีกจนชั่วชีวิตก็ตามที แต่เธอจะมีอนาคต
 อังงดงามนักหนา เธอจะเติบโตเป็นหญิงสาวผู้เลอโฉม ฉลาด และมี
 จิตใจบริสุทธิ์ โอบเอื้ออารี... หากเธอนึกถึงฉัน...โบ๊โ...สุนัขตัวใหญ่
 เพื่อนเล่นในวัยเยาว์ของเธอ...เราจะมีถึงวันนี้...วันที่ฉันจะไม่เคยลืม...
 วันที่ดอกไม้มานในสวนแห่งนี้ วันที่มีตราภาพในดวงใจของเธอได้เชื่อม
 สายใจผูกไว้กับสหายน้อย ๆ อย่างน่ารักน่าเอ็นดู มันเป็นวันที่เต็มไปด้วย
 เสียงหัวเราะและความเบิกบาน...โลกนี้สวยงามตระการนักหนา เดินทาง
 ไปเถิด...แม้ตึกตามดมทองน้อย ๆ ของฉัน...และเราจะจดจำวันนี้ไว้จน
 ชั่วชีวิต...‘กริ่ง...กริ่ง...’ คล้าย ๆ กับมีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น แต่ไม่มี
 ใครสนใจจะรับสายอีก... ‘ฉันจะไปรับ’ ท่านทูตกล่าวกับภริยา...
 ‘เธอ...ขอให้เอมีลีขึ้นรถเถิด...บอกลูกว่า อย่าห่วงโบ๊โเลย ครอบครัว
 ของพี่ภักทรจะดูแลให้หายดี...บาดแผลนั้นยังเยียวยาได้ บอกลูกว่า
 เราไม่ได้ใจร้าย เพราะสุนัขที่แสนซื่อแสนดีอย่างนี้ เราจะไม่มีวัน
 ลืมเลย’ เอมีลียังร้องไห้อยู่ตลอดเวลา ฉันทเองก็รู้สึกคล้ายกับมีน้ำซึม
 จากเบ้าตาเช่นกัน เลดีแครอลปลอบลูกสาว...ปลอบฉัน...แต่น้ำตา

ของเธอก็หยดลงตรงจมูกของฉัน... ‘ผมจะดูแลโบโบ้...เลี้ยงไปจนโต จะส่งรูปภาพไปให้น้องเอมีลีเสมอ’ เสียงของพีรภัทรบอกแก่เลดี้ แครอล... ฉันพยายามจะกระดิกหูให้พวกเขาเห็น ไม่อยากให้น้ำตานองหน้าทุกคนเช่นนี้เลย...อยากให้ทุกคนจดจำฉันไว้ด้วยรอยยิ้ม...

แม้เมื่อท่านทูตโบรอฟกลับมาจากทูตโทรศัพท์ เอมีลียังไม่หยุดร้องไห้... ฉันได้ยินท่านทูตกล่าวกับภริยาว่า ‘ชาววิเศษ’ สำเนียงของท่านบ่งบอกเช่นนั้นจริง ๆ ‘เราจะพาโบโบ้ไปด้วยได้ใช่ไหมคะพ่อ’ เอมีลีได้ยิน และร้องถามทันที...ฉันลืมตาขึ้นได้แล้ว เห็นดวงตาเธอเปี่ยมด้วยความหวัง...แต่แล้วกลับสลดวูบลงอีก เมื่อผู้เป็นบิดาตอบว่า ‘ไม่ เราจะไม่พาโบโบ้ไป’ ทุกคนนิ่งเงียบไปอีกอึดใจหนึ่ง ท่านทูตเอ่ยขึ้นอย่างแจ่มชัดว่า ‘แต่เราจะไม่ไปจากโบโบ้...พ่อได้รับโทรศัพท์จากทางการแจ้งข่าวป่วยหนักของท่านอิริค ที่แรกท่านจะมาประจำการแทนพ่อเราจึงต้องเดินทางไกล...แต่เมื่อท่านมาป่วยเช่นนี้ พ่อได้รับคำสั่งใหม่ให้รักษากการที่นี่ต่อไป...และอาจจะได้อยู่ในประเทศนี้ตลอดไป...’ ‘เฮ...ดีเหลือเกิน...วิเศษจริง...’ เอมีลีร้องขึ้นอย่างลึกลอดและยิ้มทั้งน้ำตา... ‘ขอบคุณสวรรค์’ ฉันถูกโอบกอดไว้ในอ้อมแขนของเอมีลีอีกครั้ง...และมันเป็นครั้งที่อบอุ่นเหลือที่จะกล่าว ‘โบโบ้...’ เสียงหวานใสของเด็กหญิงกังวานขึ้นอย่างร่าเริง... ‘เราจะอยู่ด้วยกันจะโบโบ้’ ความเจ็บปวดของฉันนั้นได้บรรเทาเบาบางลงไปมาก... อีกไม่นานบาดแผลก็จะหาย ร็วยแรงจะกลับมาสู่ฉันอีก...ฉันจะวิ่งตามเอมีลีไล่จับผีเสื้อโนไม้ช้า... ‘ความดีย่อมส่งผลดีเสมอ... และความรัก

ที่บริสุทธิ์ย่อมได้รับความสุขตอบแทนตลอดไป’ พรีกัทรเอ่ยขึ้น...
ฉันรวบรวมกำลังใจร้อง ‘ฮัง ฮัง’ เป็นคำตอบรับว่าฉันเห็นด้วย ฉันจะ
อยู่เป็นคู่หูของแม่ตุ๊กตาน้อยตราบจนวันที่เธอเติบโตเป็นหญิงสาวที่
สวยงาม และมีใช่เพียงแต่ฉันในวันนั้น...ที่จะต้องยอมรับว่า ในดวงตา
ของเอมีลีนันมีแสงดาว... ฉันกระดิกหูใหญ่ ๆ ไปมาและแลบลิ้นสีแดง
ยาว ๆ เลียพวงแก้มย้วยของเธออีกครั้ง ‘ฮัง...’ ฉันเห่าบอกพรีกัทร...
เด็กชายไทยผู้มีใจอ่อนโยนและสุภาพเรียบร้อยคนนั้นด้วย ฉันบอกเขา
ว่า...เราได้ร่วมรับรู้สุขทุกข์ของชีวิตในวันนี้ด้วยกัน...ฉันจะนึกถึงเขา
เสมอ และสำหรับเอมีลีสี่เจ้านายน้อยที่แสนน่ารักของฉัน ฉันซุนหัว
เข้ากับตักของเด็กหญิง บอกเธอในใจว่าเราจะอยู่ร่วมกันบนถนนสาย
มิตรภาพที่แท้จริง เราจะพากันเดินทางเก็บดอกไม้แห่งความหวัง
และจริงใจให้แก่กัน ด้วยดวงใจของสุนัขขอดังปณิธานเช่นนี้ และ
เชื่อมั่นว่าเด็กหญิงชาวตัวน้อย ๆ ทุกคนย่อมหยั่งรู้ด้วยดวงใจบริสุทธิ์
ของพวกเขาเช่นกัน ฉันจะขอตจจำวันนี้ไว้ชั่วชีวิต...



อ้อมลาาย

สุภักดิ์ อนุกุล

อ้อมขึ้นไปบนเรือน เลี้ยวขวาเข้าไปในห้องพระกราบพระ
ตามที่ยายพร่ำสอนจนฝังจิตฝังใจ เสร็จแล้วออกมานั่งที่นอกชาน
หน้าบ้านสายตาดจ้องจับไปที่ทุ่งนาและพุ่มไม้ใกล้ลิ่ว

ชั่วอีกไม่นานอ้อมได้ยินเสียงกระแอมแว่วมาทางประตูหลังบ้าน
ไม่ใช่เสียงใคร เสียงยายแน่ ๆ

“ยายอะ” อ้อมวิ่งเข้าไปกอดยายอย่างดีใจ สมัยเมื่อตอน
เป็นเด็กเล็ก ๆ อ้อมเคยกอดยาย ชุบน้ำเข้ากับอกแห้ง ๆ แต่สะอาด
และหอมกรุ่นด้วยน้ำอบไทย

“เออเนาะ” ยายเอ็ด “เดี๋ยวก็หกล้มทั้งยายทั้งหลานหรอก”

“ผมคิดถึงยายอะ” อ้อมประจบพลางก้มหน้าและซุกจุกเข้าที่
โคนแขน

“ยายยังไม่ได้อาบน้ำ”

“ก็ยังหอมน้ำอบไทยอยู่นะอะ” อ้อมพูดเสียงเบา สายตาดจ้อง
ไปหน้ายาย

“วันนี้หลานไปไหนมา”

“มาราบลาขาย”

“จะไปไหนกัน”

“ไปเรียนต่อที่กรุงเทพ ฯ อะ”

“เออไปเถอะอ้อม” ยายวางมือลงบนศีรษะของอ้อมและลูบผมไปมาอย่างแผ่วเบา “พ่อเขาบอกยายว่าแกเรียนดี คนที่บ้านเราอย่างดีก็จบแค่ชั้นประถมศึกษาแล้วออกมาทำกิน บางคนเก่งหน่อยก็จบแค่ชั้นมัธยม แล้วก็แค่นั้น ทำได้แค่ทำนา จะทำงานอื่นก็ไม่มีปัญหา ออกไปสมัครงานก็ไม่มีใครรับ”

คนในหมู่บ้านเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ หากไม่เรียนหนังสือก็ทำงานทำ นอกจากสองอย่างนี้แล้วก็ไม่มีใครคิดจะทิ้งบ้านไปไหน ตั้งแต่ครั้งปู่ย่า ตา ทวด ทุกคนเกิดแก่เจ็บตายกันอยู่ในหมู่บ้าน

“ยายฟังน้ำเสียงแกแล้วรู้สึกเหมือนกับว่าแกไม่อยากไปเรียนต่อ”

“เปล่าอะ แต่ผมคิดถึงบ้าน คิดถึงยาย” อ้อมทอดสายตาออกไปหน้าบ้าน “ทุ่งนาโล่งลิบ มีต้นข้าวเขียวขจีอย่างนี้ในกรุงเทพ ฯ คงไม่มีนะยาย”

“ทำไม”

“ผมชอบดูดอกข้าวบาน ชอบดูรวงข้าวเมื่อโดนลมมันนุ่มรวงลงสู่ดิน อ้อมว่ามันสวยดี”

อ้อมคลายยิ้มเมื่อเอ่ยถึงธรรมชาติรอบ ๆ ตัว “ถึงหน้าน้ำ น้ำเจิ่งท้องนา พายเรือแหวกต้นข้าวไปเก็บผักมาให้ยายต้มจิ้มน้ำพริก

สนุก สนุก”

ยายนั่งฟังหลานพรรณนาเจี๊ยบ ๆ ดวงตาทั้งคู่มีน้ำใส ๆ คลอหน่วย
อยู่เต็มปรี

“ไปแล้วใช้ว่าจะไปเลย แต่ไปแล้วกลับมาอีกนี่ลูก” ยายว่า

“อะแต่ทางมันไกล จะไป ๆ กลับ ๆ คงไม่ได้นะยาย”

“ก็ไม่ได้ไกลเท่าไรหรอก” ยายพูดเสียงเครือ “แกมัวแต่พูด
เรื่องคิดถึงบ้านยังงี้แล้วจะเอาใจไหนไปเรียนเล่า ตั้งใจเสียใหม่
นะอ้อม”

“ทำไงอะ”

“ทำใจให้เข้มแข็งนะซี ว่าการที่เราไปครั้งนี้ไปหาความรู้
มาทำทุนทำกินต่อไปภายหลัง มีโอกาสแล้วต้องหมั่นศึกษาหาความรู้
จำคำของยายไว้ละอ้อม ไปไกลบ้านต้องระมัดระวังรักษากายใจ
ของตนเองให้ดี คนเราจะอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องมีเพื่อนฝูง แต่การ
คบเพื่อนก็ต้องเลือกอีกนะแหละ” ยายถอนใจนิดหนึ่งแล้วเอ่ยต่อ
“เพื่อนมีทั้งดี เลว เพื่อนคอยอิจฉา หาเรื่อง เราไม่ควรไปปรักปรำ
รังเกียจเขาแต่ควรห่างกับคนที่เรารู้สึกว่าไม่ดีเพราะเราต้อง
ระวังรักษาตัวเราเหมือนกัน”

อ้อมนั่งฟังเจี๊ยบ ๆ อย่างสนใจ

“สงสารเขาได้ แต่อย่าเอาตัวเราเข้าไปเกี่ยวข้องจนลืม
อันตราย ยายว่าคนเรากว่า จะเป็นตัวเป็นตนมาได้ต้องใช้เวลา

ตั้งแต่เกิดบ่มนิสัยสันทัดตลอดมา เรารัก เมตตา ปรานีเขาได้ แต่จะให้เขามาเหมือนเรานะยาก ความขี้เกียจขี้ขลาดขี้กลัว ไม่เหมือน การทำความดีต้องใช้เวลายาวนาน เหมือนที่เขาว่าใช้เวลาเป็นเครื่อง พิสูจน์นั่นแหละ”

ยายพูดด้วยน้ำเสียงหนักแน่น ฟังชัดทุกประโยค ทุกถ้อยคำ อ้อมนั่งฟังด้วยจิตใจจดจ่อ แปลกครั้งนี้ไม่ฟังเหมือนที่เคยฟัง ในครั้งก่อน ๆ

“ใจของเรานี้ก็สำคัญนะอ้อม” ยายเอ่ยเนิบ ๆ ต่อ “ใจสั่งให้ ตัวเรานั้นทำได้ ให้รัก ให้โกรธ ให้เกลียด ถ้าระวังไม่ดี ก็ใจนี้แหละจะพาให้เสียคน อ้อมจะไปเรียนที่กรุงเทพ ฯ ยายก็เป็นห่วง เพราะยายเป็นคนเลี้ยงแถมมาตั้งแต่อ่อนแต่ออก ครั้งที่แถม เป็นแผลเน่าที่ข้อเท้า หมอจะตัดเท้าทั้งยายนี้แหละเป็นคนคัดค้าน และเอาแถมมารักษาตามแบบของยายจนหาย”

ยายพูดถึงการเจ็บไข้สมัยที่อ้อมเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ อ้อมระลึก และมองเห็นภาพได้ชัดเจน ทุกอย่างมันท่วมท้นอยู่ในหัวใจจนต้อง ก้มตัวใช้แขนทั้งสองกอดยายไว้นั่น

“ไปเถอะไปกรุงเทพ ฯ ไปเรียนรู้เอาความรู้กลับมาเยอะ ๆ และอย่าลืมคำที่ยายเตือน”

มือทั้งสองของอ้อมจับแขนยายไว้นั่น พร้อมกับพยักหน้า รับแทนคำตอบ

เทพประทาน

ส. คุปตภา (เล่า)

ครั้งโบราณกาลนานมา เขาเล่ากันว่าคนสมัยนั้นมีความกลัว จึงพยายามสร้างรูปวัตถุที่มีรูปร่างน่ากลัวขึ้นมาเคารพบูชาเพื่อคุ้มครองตน แล้วก็สมมุติว่าวิญญาณของสิ่งที่สร้างขึ้นมาให้เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของตน แต่พวกเขาก็กลับคิดว่าเทวดาควรจะสวยงามสง่าเหมือนคนหรือกว่าคน ส่วนพวกรูปร่างหน้าตาน่ากลัวก็สมมุติให้เป็นพวกยักษ์พวกมารไป

ดอกไม้บานาพันธุ์แสนสวย หลากสี หลากกลิ่น หลากรูปร่าง จึงคิดว่าจะต้องมีเทวดาหรือนางฟ้าเป็นผู้จัดสร้างขึ้น นางฟ้าหรือเทวดานั้นจะต้องสวยงามด้วยเพราะดอกไม้สวย และก็คงจะคิดว่าน่าจะเป็นนางฟ้ามากกว่า เพราะความสวยงามน่าจะเป็นของผู้หญิง ดังนั้นจึงเกิดมีนางฟ้าของมวลดอกไม้ขึ้น เรียกว่า “เจ้าแม่บุปผชาติ”

วิมานของเทวดาก็น่าจะขึ้นไปอยู่ข้างบน ซึ่งเราคิดว่าข้างบนเหนือโลกก็คือท้องฟ้า ดังนั้น “เจ้าแม่บุปผชาติ” ก็ต้องมีวิมานสวยงามประดับประดาด้วยไม้ดอกนานาชนิดอยู่บนฟ้าหรือสวรรค์

มีนิยายหรือเรียกว่าเทพนิยายกรีกเล่าว่า ครั้งหนึ่ง “เจ้าแม่บุปผชาติ” มีคนโปรดอยู่คนหนึ่งชื่อเจ้าหญิงซิลเวีย เมื่อเจ้าหญิงถึงกำหนดที่จะต้องกลับไปเกิดในโลกมนุษย์ “เจ้าแม่บุปผชาติ” ก็จัดรถเทียมด้วยผีเสื้อนับเป็นพัน ๆ พาไปชมโลกมนุษย์ก่อนว่าจะมีอะไรบ้างที่เจ้าหญิงจะต้องการเมื่อยามไปเกิดเป็นมนุษย์

“เราจะให้เจ้าไปอยู่ที่วังพระนางไอริสสักสองเดือน แล้วจึงกลับมาบอกว่า เจ้าไปพบอะไรบ้างและต้องการอะไร” เจ้าแม่สั่ง

สองเดือนผ่านไป เจ้าหญิงซิลเวียก็กลับมาเฝ้าเจ้าแม่บุปผชาติบนวิมานดอกไม้อีก เจ้าแม่ก็รับสั่งถามว่า “บอกมาซิว่าเจ้าไปพบอะไรบ้าง”

“หม่อมฉัน ไปยังวังของพระนางไอริส พระนางก็ทรงต้อนรับหม่อมฉันดี นางเป็นผู้มีความงดงามล้ำเลิศเพราะพระองค์ประทานให้ แต่พระนางไม่เคยบอกใครเลยเพคะว่า ใครเป็นผู้ประทานพรความงามแก่นาง ต่อมาพระนางประชวรหนัก ความงามที่มีอยู่ก็หายไปหมดสิ้น เมื่อพระนางทรงโหมงดงามทุกอย่างก็เป็นที่ไปด้วยดี แต่พอพระนางกลับมีรูปร่างน่าเกลียด ทุกอย่างก็เปลี่ยนไปหมดสิ้น พระนางทูลขอให้พระองค์ประทานความงามดงามกลับคืนพระนางเพคะ”

“เอาละ สิ่งที่เราต้องการรู้ก็รู้แล้วจากเจ้า แต่เราประทานพรเจ้าได้เพียงคนละครั้งเดียวเท่านั้น”

เวลาผ่านไปอีกระยะหนึ่ง บนวิมานบุปผชาติก็ดำเนินไปด้วยดีมีความสุข คราวนี้เจ้าแม่บุปผชาติก็ให้เจ้าหญิงซิลเวียไปยังดินแดน

ของเจ้าหญิงดาฟนี เมื่อเจ้าหญิงซิลเวียกลับมาก็ทูลว่า

“พระแม่เจ้าส่งหม่อมฉันไปยังดินแดนอะไรก็ไม่ทราบพะคะ”

“อ้าว” เจ้าแม่บุปผชาติอุทาน “เจ้าหญิงดาฟนีขอพรเราให้เป็นนักพูดที่เก่งที่สุด”

“พะคะ” เจ้าหญิงซิลเวียทูลตอบ “พรของพระองค์ที่ให้พูดเก่งนี้แย่มากสำหรับผู้หญิงพะคะ เพราะเจ้าหญิงพูดเพราะและทำทางงดงามเข้ากับการพูด แต่เจ้าหญิงไม่เคยหยุดพูดเลยพะคะ ครั้งแรก ๆ คนฟังก็ชอบ แต่พอฟัง ๆ ไปก็เกิดความเบื่อหน่ายแทบจะตายพะคะ เจ้าหญิงทรงชอบให้มีการประชุมเรื่องการบ้านการเมืองของพระองค์เพื่อจะได้รับสั่งองค์เดียวตลอดเวลาประชุมเพราะ ไม่มีผู้ใดขัดคอ พอประชุมเสร็จก็จัดประชุมอีกด้วยเรื่องไร้สาระ หม่อมฉันไม่สามารถจะทูลพระองค์ได้ว่าหม่อมฉันมีความดีใจเพียงใดที่มาพ้นเจ้าหญิงดาฟนีเสียได้”

เจ้าแม่บุปผชาติปล่อยให้เจ้าหญิงซิลเวียว่างงานไปได้พักหนึ่งก็ทรงส่งให้ไปอยู่กับเจ้าหญิงซินเทียอีกสามเดือน เพราะได้ประทานพรให้เจ้าหญิงซินเทียมีความสุขตลอดกาลไป

เจ้าหญิงซินเวียทูลว่า “แต่แรกหม่อมฉันก็คิดว่าเจ้าหญิงซิลเวียคงจะมีความสุข มีคนมาพะเน้าพะนอเอาอกเอาใจอยู่ตลอดเวลาเพราะต่างติดเนื้อต้องใจในเจ้าหญิงซินเทีย”

“ตอนนี้เจ้าเปลี่ยนใจเสียแล้วรี” เจ้าแม่บุปผชาติทรงถาม

“พะคะ” เจ้าหญิงซิลเวียทูล “เมื่อหม่อมฉันอยู่นานไปก็รู้สึกว่เจ้าหญิงซินเทียไม่มีความสุขอย่างแท้จริง การที่ทุกคนต่างพยายาม

เอาใจนั้นยากที่จะมีคนมีความซื่อสัตย์ต่อตนได้ ความมีเสน่ห์และความน่ารักของเจ้าหญิงที่มีต่อผู้มาใกล้ชิดพระองค์ก็เล็กลงไปเป็นของไม่มีค่า บรรดาคนหนุ่มที่มาพยายามจะแต่งงานกับพระองค์ในที่สุดต่างก็เลิกราไปหมด เพราะพระองค์จะต้องดีต่อทุกคน ดังนั้นบรรดาชายทั้งหลายที่มามุ่งหวังในเจ้าหญิงก็พากันกลับดูถูกเจ้าหญิงเสียอีก”

“เจ้าคิดถูกแล้วนี่” เจ้าแม่รับสั่ง “เจ้าพักสักระยะหนึ่งแล้วจงไปดูเจ้าหญิงฟิลลิดา”

เมื่อเจ้าหญิงซิลเวียกลับจากไปเยี่ยมเยียนเจ้าหญิงฟิลลิดาแล้วก็กลับมาทูลเจ้าแม่บุปผชาติว่า “เจ้าหญิงฟิลลิดาได้พรพระองค์ไปให้มีสติปัญญาหลักแหลม หม่อมฉันชอบพรมากเพคะ หม่อมฉันยิ่งคิดยิ่งอยากได้พรณ์ เวลาว่างเลยไปอย่างมีปีกบิน เมื่อหม่อมฉันอยู่กับเจ้าหญิงฟิลลิดา นั้นรู้สึกว่าสงคมของเจ้าหญิงนั้นมีเสน่ห์แต่นั้นแหละเพคะ ก็เหมือนกับพรที่พระองค์ประทานให้เจ้าหญิงซินเทีย เพราะไม่สามารถจะให้ความพอใจอย่างแท้จริงกับหม่อมฉันได้ ไม่ช้าหม่อมฉันก็เหนื่อยหน่ายกับสิ่งที่หม่อมฉันได้เห็นในครั้งแรกที่มาอยู่กับเจ้าหญิงฟิลลิดา เพราะหม่อมฉันกลับมองเห็นอย่างทะลุปรุโปร่งว่า ไม่ว่าความสวยงามที่จะมี ไม่ว่าความสนุกสนานตลอดเวลา มันเป็นไปไม่ได้ดอกเพคะ มันจะต้องมีธรรมชาติอันชั่วคือตัวกิเลสร้ายแอบแฝงอยู่ มันจะต้องไต่ล่อออกมาชั่วระยะใดระยะหนึ่งเหมือนมาคอยเยาะเย้ยความสวยสดงดงามที่มี ความ

สนุกสนานที่มี หรือความสุขที่มี”

แม้ในพระทัยของเจ้าแม่บุปผชาติจะเห็นด้วยกับเจ้าหญิงซิลเวีย และแอบพอพระทัยในวิธีการที่พระองค์อบรมเจ้าหญิงซิลเวียอยู่ แต่บัดนี้เป็นเวลาที่เจ้าหญิงจะต้องไปเกิดในโลกมนุษย์และเป็นเวลาที่พระองค์จะต้องประทานพรตามที่ขอต่อหน้าเหล่าบรรพบุรุษที่ประชุมอยู่ร่วมกัน จึงรับสั่งถามเจ้าหญิงว่า

“แล้วเธอจะต้องประสงค์พรใดเล่าจากเรา”

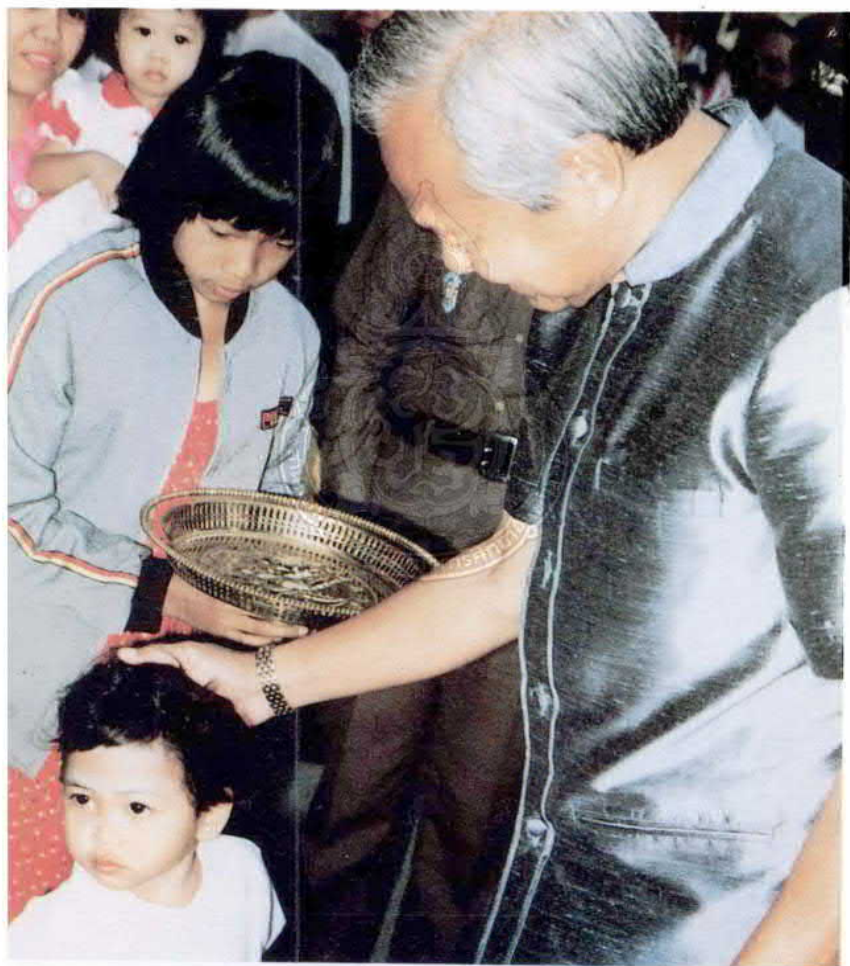
เจ้าหญิงซิลเวียหยุดนิ่งไปขณะหนึ่งแล้วจึงทูลว่า “วิญญานอันสงบเพคะ”

ดังนั้นเจ้าแม่บุปผชาติจึงโปรดประทานพรให้ตามที่เจ้าหญิงซิลเวียทูลขอ พรสวรรค์อันบรรเจิดนี้ได้ทำให้ชีวิตของเจ้าหญิงซิลเวียมีความสุขอย่างอมตะ และให้ความสุขอย่างสงบแก่บรรดาผู้ที่มาสัมพันธ์ติดต่อย่างใกล้ชิดกับเจ้าหญิงซิลเวีย เจ้าหญิงทรงมีมารยาทอันละมุนละไม สุภาพ มีใบหน้าอัมเอบ และไม่มีเลยสักครั้งแม้ในระยะเวลาอันสั้นที่เจ้าหญิงจะมีความสุขเศร้าโศก เธอมีความสุข สนุกสนาน เหมือนดวงอาทิตย์ยามรุ่งเช้า

บัดนี้เจ้าหญิงซิลเวียได้นำเรื่องของเธอและพรสวรรค์ของเจ้าแม่บุปผชาติมาสู่เด็กทุกคนในวันเด็กแห่งชาติ ขอพรนี้ศักดิ์สิทธิ์แก่ผู้อ่าน ให้มีความสุขสมบูรณ์ตลอดกาล แจ่มใสเหมือนอาทิตย์อุทัยในยามรุ่งทิวา.



กิจกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ
ประจำปี ๒๕๓๐









คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือวันเด็ก ประจำปี ๒๕๓๑

นายชำเลื่อง วุฒิจันทร์	ประธานอนุกรรมการ
นายอรุณ ปรีดีติลล	รองประธานอนุกรรมการ
นายสมุทร วรรณพงษ์	รองประธานอนุกรรมการ
นายวัฒนะ ปราณวิทยา	อนุกรรมการ
นางแม่นมาส ขวลิต	อนุกรรมการ
นางสลาย โรจนสโรช	อนุกรรมการ
คุณหญิงศรีนาถ สุริยะ	อนุกรรมการ
นางจุระปะนีย์ นาครทรรพ	อนุกรรมการ
นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่	อนุกรรมการ
นางสาวกานต์มณี คักดิ์เจริญ	อนุกรรมการ
นางรัชณี ศรีไพรวรรณ	อนุกรรมการ
นายประสงค์ พวงดอกไม้	อนุกรรมการ
นายณรงค์ เทวินทรภักดี	อนุกรรมการ
นางสาวสรรพพร นวลวิวัฒน์	อนุกรรมการ
นายสมัย สุทธิธรรม	อนุกรรมการ
นางสาววิไล เกษชนก	อนุกรรมการ
นายสุนทร หมื่นทอง	อนุกรรมการและเลขานุการ
นายบุญสม พิมพ์หนู	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสมสุข สดาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวเรณู ศิริชัยชัย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ



พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช และ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ขณะทรงพระเยาว์